

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

**OSOBNOSTNÍ CHARAKTERISTIKY
A SPOKOJENOST V PARTNERSTVÍ VE VZTAHU
K NEVĚŘE**

**PERSONALITY TRAITS AND PARTNERSHIP
SATISFACTION IN RELATION TO INFIDELITY**

Bakalářská diplomová práce

Autor: Bc. Soňa Švancarová
Vedoucí práce: PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.
Studijní program: B7701
Studijní obor: Psychologie

Olomouc

2020

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat mému vedoucímu práce PhDr. Marku Kolaříkovi, Ph.D., za vedení bakalářské práce, vstřícnost, ochotu a cenné rady, které mi poskytl. Dále chci poděkovat všem účastníkům výzkumu za ochotu při vyplňování testové baterie. V neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině za bezmeznou podporu a trpělivost, a to jak během psaní bakalářské práce, tak během celého studia.

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma: „Osobnostní charakteristiky a spokojenost v partnerství ve vztahu k nevěře“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V .....dne .....

Podpis .....

OBSAH

ÚVOD.....	5
TEORETICKÁ ČÁST.....	6
1 PROBLEMATIKA VYMEZENÍ A VÝSKYTU NEVĚRY.....	6
1.1 Problematika vymezení nevěry	6
1.2 Problematika výskytu nevěry	10
2 RIZIKOVÉ FAKTORY NEVĚRY	13
2.1 Individuální rizikové faktory na straně podvádějícího jedince	14
2.1.1 Pohlaví a věk.....	14
2.1.2 Alkohol	16
2.1.3 Náboženství	17
2.1.4 Promiskuita	17
2.1.5 Osobnostní charakteristiky	18
2.2 Individuální rizikové faktory na straně podváděného	20
2.3 Rizikové faktory na straně vztahu.....	21
2.3.1 Vztahová (ne)spokojenost.....	21
2.3.2 Nerovnováha ve vztahu	23
2.3.3 Vývojové krize vztahu	23
2.3.4 Závazek v primárním vztahu	24
2.4 Rizikové kontextuální faktory (příležitost)	25
2.4.1 Zaměstnanost a služební cesty	25
2.4.2 Výše finančního příjmu	26
VÝZKUMNÁ ČÁST.....	27
3 VÝZKUMNÝ PROBLÉM, CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ HYPOTÉZY ..	27
4 DESIGN VÝZKUMU	29
4.1 Zvolený typ výzkumu	29

4.2	Metoda získávání dat.....	29
4.3	Použité metody.....	29
4.3.1	Dotazník nevěry.....	30
4.3.2	The Couple Satisfaction Index (CSI-32).....	31
4.3.3	Big Five Inventory (BFI-10).....	32
4.4	Metody zpracování a analýzy dat.....	34
4.5	Etika výzkumu.....	35
4.6	Soubor.....	35
4.6.1	Charakteristika výběrového souboru.....	36
5	VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	41
5.1	Výsledky k cíli č. 1.....	41
5.2	Výsledky k cíli č. 2 a k cíli č. 3.....	42
5.3	Výsledky k cíli č. 4.....	43
5.4	Výsledky k cíli č. 5.....	47
6	DISKUZE.....	49
	ZÁVĚR.....	55
	SOUHRN.....	56
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY.....	58
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHA 1: ČESKÝ A CIZOJAZYČNÝ ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	PŘÍLOHA 2: PRINTSCREEN ELEKTRONICKÉHO DOTAZNÍKU	

ÚVOD

Ve svém okolí se poměrně často doslychám o tom, že byl partner svému protějšku nevěrný, a následně také o devastujících následcích, které nevěra zanechala na vztahu či minimálně na psychice podvedené osoby. Začala jsem si pokládat otázku, zda nevěře jde určitým způsobem předejít. Tyto myšlenky mě zavedly k výzkumům zabývajícím se nevěrou a dále také ke zkoumání jejích rizikových faktorů.

Často se v zahraničních studiích v souvislosti s rizikovými faktory na straně vztahu objevoval vztah mezi partnerskou spokojeností a nevěrou. Protože jsem nenašla žádnou významnou studii v České republice, která by se zabývala touto souvislostí, napadlo mě ověřit výsledky v naší populaci, konkrétně mezi mými vrstevníky.

Vzhledem k tomu, že jsem opakovaně v rámci rizikových faktorů na straně podvádějícího jedince narážela na vztah mezi osobnostními charakteristikami a nevěrou, rozhodla jsem se dále ke zkoumání nevěry přidružit osobnostní charakteristiky Big Five.

Většina zahraničních studií řešících rizikové faktory nevěry do konceptu nevěry zařazuje pouze sexuální nevěru. Toto zjištění mě vedlo k tomu, abych zařadila do konceptu nevěry také emoční nevěru a v neposlední řadě také online nevěru, o kterou je v poslední době zájem ze strany výzkumníků a která je rovněž ve většině případů sledovaná separovaně od ostatních typů nevěry.

Práce je tedy primárně zaměřená na zkoumání spokojenosti v partnerství ve vztahu k nevěře a dále také na zkoumání osobnostních charakteristik Big Five ve vztahu k nevěře, a to u osob v období mladé dospělosti.

TEORETICKÁ ČÁST

1 PROBLEMATIKA VYMEZENÍ A VÝSKYTU NEVĚRY

1.1 Problematika vymezení nevěry

Nevěra je obecně pojímána jako tajná sexuální, romantická, emoční aktivita či chování, které porušuje závazek monogamie partnerství a exkluzivitu primárního partnera (Glass, 2002, in Thompson & O'Sullivan, 2016). Berman a Frazier (2005, 1620) definují nevěru jako „romantický, sexuální nebo emoční vztah s jinou osobou než s primárním partnerem. Tento vztah je držen v tajnosti, a pokud by o tomto vztahu primární partner věděl, byl by jím neakceptován.“

Definice nevěry mezi výzkumníky zabývající se tímto tématem není jednotná. Tuto nejednotnost ilustrují již dva uvedené příklady definic uvedené na začátku této kapitoly, kdy v první definici jde o pouhou aktivitu, zatímco v druhém případě se hovoří o určitém vztahu. Schneider (2000) uvádí, že důležitou součástí téměř každé definice nevěry je utajení, o které se nevěrný partner před svým primárním partnerem snaží. Dále se v definicích nevěry objevuje porušení emoční či sexuální exkluzivity primárního partnera (Schnarch & Morehouse, 2002).

Při rozdílném definování nevěry ve výzkumech jde především o rozdílnou šíři definice, jakou ve svých výzkumech autoři používají a jaké chování nebo typy nevěry do nevěry zahrnují. Toto počínání způsobuje metodologické obtíže při porovnávání výsledků výzkumů (Blow & Harnett, 2005).

Často se v literatuře setkáváme s rozdělením nevěry na **fyzickou (sexuální)** a **emoční**.

Fyzická (sexuální) nevěra v sobě zahrnuje výčet sexuálních aktivit, které jedinec provozuje s další osobou „za zády“ svého primárního partnera (Guitar et al., 2016). Ve výčtech aktivit se u sexuální nevěry objevuje například líbání, masturbace před jinou osobou, dotýkání se genitálií, orální sex, vaginální/anální sexuální styk (Moller & Vossler, 2015; Thompson & O'Sullivan, 2016).

Pokud byly porovnávány definice fyzické (sexuální) nevěry mezi muži a ženami, obě pohlaví definovala tuto formu nevěry obdobně (Guitar et al., 2016).

Emoční nevěra je pojmem vágnějším a komplexnějším (Guitar et al., 2016). Jedna z možných definic hovoří o investování lásky, času a pozornosti do jiné osoby než do primárního partnera (Shackelford, LeBlanc, & Drass, 2000). Mezi těmito dvěma jedinci se může rozvinout silné emoční pouto, nebo se může objevit zamilovanost (Buss et al., 1999, in Moller & Vossler, 2015). Bylo zjištěno, že pojetí emoční nevěry se odlišuje mezi pohlavími. Ženy ve výzkumu častěji do definice emoční nevěry zahrnovaly aspekty sexuální nevěry, zatímco muži vnímali emoční nevěru od nevěry sexuální více separovaně, a to pouze jako emoční investici do jiného partnera. Možná právě proto se často setkáváme s výzkumy, ve kterých je respondentům nejdříve definován koncept emoční nevěry dle výzkumníků a až následně je respondent na emoční nevěru dotazován (Guitar et al., 2016).

Nejčastěji se autoři řešící problematiku nevěry zaměřují pouze na fyzickou (sexuální) nevěru. V některých případech se výzkumníci zaměřují jak na fyzickou formu nevěry, tedy sexuální, tak na emoční nevěru (Blow & Harnett, 2005).

Výčet chování, které do nevěry obecně spadá, se téměř v každém výzkumu liší. Ačkoli někteří zahrnují do definice nevěry široké spektrum sexuálního chování, které je charakteristické pro sexuální/fyzickou nevěru, a široké spektrum romantického chování charakteristického pro emoční nevěru, začleňují do konceptu pouze offline formy chování, nikoli online formy (např. prohlížení seznamek, sledování pornografie, posílání zpráv či fotek se sexuálním obsahem někomu jinému než primárnímu partnerovi) (Thompson & O'Sullivan, 2016; Blow & Harnett, 2005).

Online formy chování jsou v souvislosti s nevěrou v literatuře označovány jako **online nevěra** (Guadagno & Sagarin, 2010), někdy též **kybernevěra** (Ferron, Lussier & Sabourin, 2013) či **internetová nevěra** (Cravens & Whiting, 2014). A lze s ní vedle emoční a online nevěry počítat jako se samostatným druhem nevěry (Lin Jia, Kah Ing, & Lee, 2016).

Také u pojmu **online nevěry** nastává mezi výzkumníky problém s definicí a s vyhraněním pojmu (Cravens & Whiting, 2014). Online nevěra bývá definována jako používání internetu, při kterém dochází k emoční či sexuální interakci s jiným než s primárním partnerem, čímž se narušuje emoční a sexuální exkluzivita partnera. Osoba se toto chování před svým primárním partnerem snaží zatajit (Schnarch & Morehouse, 2002). Young, O' Mara a Buchanan (2000) ve své definici hovoří o romantickém či sexuálním vztahu s jinou osobou než s primárním partnerem, přičemž tento vztah započal online a je udržován především skrze elektronickou konverzaci.

U online nevěry existuje mnoho metod, které se k zamaskování využívají (např. zavírání chatovacích oken a předstírání práce na něčem jiném, když partner vstoupí do místnosti, mazání historie navštívených internetových stránek, mazání online konverzací) (Schneider, 2000).

Whitty (2003) považuje online nevěru za novou realitu, která se stává čím dál běžnější. Kombinace relativní anonymity, pohodlí a soukromí, kterou poskytuje online komunikace, vytváří pro nespokojené osoby žijící v monogamním vztahu lákavou nabídku sexuálního či romantického zpestření (Guadagno & Sagarin, 2010).

Americká asociace právníků zabývajících se manželským poradenstvím uveřejnila informaci ohledně přibývání počtu rozvodů, kdy je jako jeden z důvodů rušení manželství uváděn Facebook a aktivity spojené s touto sociální sítí (Lumpkin, 2012, in Cravens & Whiting, 2014). S online nevěrou má zkušenosti cca 17 % osob (Ferron et al., 2013).

Thompson a O'Sullivan (2016) se snažili vytvořit nástroj k posuzování nevěry. Zaměřili se na aktivity, které nevěru mohou definovat. Faktorová analýza v jejich výzkumu odhalila 4 skupiny chování, které definují nevěru. Každá skupina chování obsahuje několik aktivit, jež do skupiny dle autorů patří. Je to: **přímé sexuální chování** (líbání, vaginální/anální sexuální styk, orální sex, dotýkání se na genitáliích, společné sprechování), **online chování** (posílání a přijímání zpráv se sexuálním podtextem, masturbace přes webkameru, prohlížení online seznamek, vytvoření účtu na online seznamce), **emoční chování/náklonnost** (doprovázení na formální událost, poskytování a přijímání emoční podpory, společná večeře, prokazování laskavostí, společné sledování filmu, večerní společné studování/pracování, sdílení tajemství, líbání na tvář, sledování na sociální síti, obdarovávání dárky, vyzývavé oblékání), **solitérní aktivity** (sledování pornografického materiálu, sledování online pornografie, masturbace bez partnera, „okoukávání“ servírky/číšníka, vyhledávání a prohlížení atraktivních snímků celebrit).

Participantů na výzkumu označili **přímé sexuální chování** za chování, které nejvíce definuje nevěru, zatímco ostatní chování (**online chování, emoční chování/náklonnost a solitérní aktivity**) bylo označeno za chování, které je považováno za nevěru v menší míře. Autoři dále uvádí, že v žádné studii nebyly **solitérní aktivity** zatím označeny za samostatnou dimenzi nevěry (Thompson & O'Sullivan 2016).

Jak si můžeme všimnout, autoři v tomto případě do seznamu aktivit, které mohou definovat nevěru, zařadili online i offline chování. Online aktivity se v tomto případě nevyskytují pouze v samostatné kategorii **online chování**, ale také ve skupině **emoční chování/náklonnost a solitérní aktivity**.

Probandi v tomto výzkumu dále uváděli, jak nepříjemné (vlastní postoj) a rozrušující (afektivní reakce) by pro ně bylo, kdyby aktivitu jejich partner prováděl, a dále hodnotili, do jaké míry je dle nich určitá aktivita nevěrou. Často hodnotili aktivity jako vysoce nepříjemné a také uváděli vysokou afektivní reakci (vysoké rozrušení), pokud by jejich partner aktivitu prováděl. Ovšem při posuzování, nakolik aktivitu považují za nevěru, byli méně přísní. Tato tendence nekonzistentnosti mezi tím, jak nepříjemná a rozrušující by pro ně samotná aktivita byla, a posouzením, zda chování je nevěrou, se projevila u **online chování, emočního chování, solitérních aktivit**, nikoliv však u **sexuálního chování**. V případě **sexuálního chování** nebyl rozdíl mezi postojem k přijatelnosti aktivity, jejich hypotetickou afektivní reakcí a hodnocením, nakolik je určitá aktivita nevěrou. Autoři vysvětlují toto zjištění následovně. U **online chování, emočního chování a solitérních aktivit** mají lidé méně informací o záměru svého partnera, toto chování může být víceznačné, což dělá z těchto aktivit hůře zařaditelné aktivity do konceptu nevěry, zatímco u **sexuálního chování** jde o přímou interakci a záměr partnera je zcela jasný, takže toto chování probandi bez rozmyslu posuzovali jako nevěru (Thompson & O'Sullivan 2016).

Ačkoli uvedení autoři Thomson a O'Sullivan (2016) do aktivit definujících nevěru zařazují sledování pornografického materiálu či sledování online pornografie, u dalších autorů jsme se s tímto nesetkali. Výsledky jednoho výzkumu, který byl zaměřen na posuzování pornografie jako na možnou formu nevěry, naznačují, že sledování pornografie považuje za nevěru zhruba 1 osoba z 10. Dle autorů výzkumu se sledování pornografického materiálu pro zábavu či vzrušení ovšem kategoricky liší od nevěry s reálnou osobou (Negy, Plaza, Reig-Ferrer & Fernandez-Pascual, 2018). A jak ukazují výsledky dalších výzkumů, u většiny lidí toto kritérium (existence skutečné osoby) opravdu hraje roli v posuzování, zda chování je nevěrou. Většina osob tedy sledování pornografického materiálu do nevěry nezařazuje (Poulsen, Busby & Galovan, 2013; Parker & Wampler, 2003; Whitty, 2003).

V definicích nevěry se nerozchází pouze odborná veřejnost, autoři provádějící výzkum na toto téma či laická veřejnost, ale stejný názor na definici nevěry nemusí sdílet ani partneři v rámci jednoho vztahu. Hodnocení, zda je určité chování nevěrou, se odvíjí od postoje

konkrétní osoby a také od pravidel, která mohou být ve vztahu nastolena (Blow & Harnett, 2005). Jako příklad můžeme použít tzv. otevřené vztahy, kdy se partneri neřídí pravidlem monogamie. Tento typ vztahu je častý například u homosexuálních párů, především gayů, kdy se pro sexuální styk s jinou osobou (mužem) často využívá termín mimořádná sexuální dyadická aktivita. V krajním případě tedy nemusí být ani sexuální styk považován za nevěru či zradu, ba naopak může být ve vztahu vítán (Willerton, 2012).

Ve výzkumu autorů Gibson, Thompson a O'Sullivan (2016) odpovídali probandi na otázky, zda cítí, že byli svému partnerovi někdy sexuálně či emočně nevěrní. Poté jim byl předložen seznam 22 aktivit. Z těchto aktivit měli označit ty, které provozovali s jinou osobou, a to během doby, kdy jsou ve vztahu se svým současným partnerem. Seznam zahrnoval výčet aktivit, které charakterizují sexuální, emoční i online nevěru. Aktivity v tomto výčtu považovali autoři za nevěru. Pokud probandi odpovídali na přímou otázku, zda byli emočně či sexuálně nevěrní, nevěru přiznalo 17 % osob. Pokud se vycházelo ze seznamu aktivit, který připravili autoři, nevěra stoupla na necelých 79 %. Tato studie dle našeho názoru poukazuje na to, jakou roli může hrát rozdílné vnímání nevěry ve výsledcích výzkumu.

Jak už je zmíněno, v oblasti vymezení nevěry panuje nejen mezi výzkumníky silná nekonzistence. Z tohoto důvodu se v této práci snažíme v mnoha případech alespoň upřesnit, který druh nevěry byl ve výzkumu zkoumán. Nejčastěji zmiňujeme fyzickou (sexuální) nevěru, emoční nevěru, v některých případech online nevěru. Všechny pojmy jsou rámcově vysvětleny v této kapitole. Pojem nevěra používáme jako obecný pojem, který je nadřazen jak nevěře fyzické a emoční, tak online nevěře.

1.2 Problematika výskytu nevěry

Autoři zabývající se problematikou výskytu nevěry se v číslech vyjadřujících počet nevěrných osob neshodují. Thompson a O'Sullivan (2016) uvádí na základě několika výzkumů, které se zabíraly mapováním nevěry, procentuální výskyt nevěry u mužů a žen. Do nevěry se dle jejich výsledků zapojuje 30–75 % mužů a 20–68 % žen. Již uvedená studie výzkumníků Gibson et al. (2016), ve které zkoumali jak emoční, tak fyzickou nevěru u mladých dospělých, uvádí prevalenci nevěrných osob 17 %.

Thompson a O'Sullivan (2016) vidí nekonzistenci výsledků jako důsledek rozdílného vymezení nevěry, které autoři ve svých výzkumech využívají. Problematiku vymezení nevěry jsme přiblížili v předchozí podkapitole.

Výzkumy (Feldman & Cauffman, 1999; Gibson et al., 2016) poukazují na podobný výskyt nevěry jak u manželských párů a párů v nesezdaném soužití, tak u partnerů, kteří spolu zatím chodí (randí) bez společného soužití. Rhoades et al. (2009) považují toto zjištění za překvapující, neboť jedinec žijící s partnerem ve společné domácnosti by měl mít ve srovnání s jedincem, který zatím s partnerem nežije, méně příležitostí a možností, kdy a jak nevěru provést. Společné soužití v záležitosti nevěry ovšem nehraje roli.

Někteří autoři (Graham, Negash, Lambert, & Fincham, 2016; Gibson et al., 2016) zdůrazňují potřebu zabývat se zkoumáním nevěry u mladých dospělých. Význam zkoumání nevěry u této vývojové skupiny vidí výzkumníci v tom, že v daném vývojovém období se u jedinců vytváří kognitivní struktury a normy týkající se vztahů, které si s sebou jedinci přináší do dalších vztahů či do budoucího manželství (Arnett, 2000; 2004; Mosher & Danoff-Burg, 2007, in Gibson et al., 2016). Navíc se ve skupině mladých dospělých, konkrétně u vysokoškolských studentů, častěji objevují případy, kdy jedinci svůj vztah s partnerem neberou zatím „moc vážně“. Osoby necítí tedy ke svému partnerovi dostatečně silný závazek a v tomto případě ho snáze mohou podvést (Shimberg, Josephs, & Grace, 2016).

Terapeuti zabývající se manželským poradenstvím považují odhalenou nevěru za jeden z nejzávažnějších problémů, který ve vztahu může nastat, a označili nevěru za jeden z nejčastějších problémů, kvůli kterému se páry rozhodnou vyhledat odbornou pomoc (Gordon, Baucom, & Snyder, 2004). Odhalená nevěra může mít na partnerský vztah devastující vliv a proces uzdravování páru během terapie je přirovnáván k překonávání traumatu (Gordon et al., 2004). Po odhalení nevěry dochází ve vztahu většinou ke ztrátě důvěry a ke snížení intimity mezi partnery (Wang, King, & Debernardi, 2012). S odhalenou nevěrou se může objevit také násilí mezi partnery (Kaighobadi, Starrat, Shackelford, & Popp, 2004).

Na druhé straně je potřeba zmínit existenci párů, kterým se povedlo nevěru překonat a pro které se v jistém smyslu stala přínosem. Ve výzkumu (Atkins, Eldridge, Baucom, & Christensen, 2005) byly porovnávány páry, které se zúčastnily manželské terapie. Jedna skupina porovnávaných párů přicházela na začátku terapie s problémem odhalené nevěry,

nebo nevěru během terapie odhalila, druhá skupina párů se účastnila manželské terapie z jiných důvodů. Na konci terapie vykazovaly páry, které docházely na sezení z důvodu nevěry, větší zlepšení než páry, které řešily jiný druh problémů. Autoři výzkumu poukazují na fakt, že nevěra nemusí nutně znamenat ukončení vztahu ve smyslu neřešitelného problému.

Odhalená nevěra v manželství patří ovšem mezi hlavní příčiny rozvodu (Buss, 2004). Konkrétně v České republice patří nevěra k třetí nejčastěji uváděné příčině rozvratu manželství. Před touto příčinou je dále uváděn jako důvod rozvodu neuvážený sňatek a alkoholismus („Rozvody podle příčiny rozvratu manželství“, 2016). Podle informací Českého statistického úřadu se v České republice v roce 2017 rozvedlo 25,8 tisíc manželských párů, z čehož 15,2 tisíce párů v době rozvodu vychovávalo nezletilé děti („Pohyb obyvatelstva – rok 2017“, 2018).

Odhalená nevěra má často vliv nejen na vztah samotný, ale také na psychiku obou jedinců ve vztahu (Gordon et al., 2004; Cano & O’Leary, 2000). Podvedení partneri zažívají negativní emoce, cítí pocity hněvu, zklamání a viny (Charny & Parnass, 1995, in Wang et al., 2012). Výzkumníci Cano a O’Leary (2000) se ve svém výzkumu zaměřili na ženy, které odhalily nevěru svého manžela. Tyto ženy vykazovaly signifikantně více symptomů deprese a úzkosti, než tomu bylo u kontrolní skupiny.

Nevěra může mít dopad také na další osoby, jako jsou děti, přátelé a rodiče páru, ve kterém k nevěře došlo (Wang et al., 2012).

Považujeme za důležité zmínit také zdravotní důsledky, které mohou plynout ze sexuální nevěry. Dle výzkumu (Graham et al., 2016), orientovaného na mladé dospělé, necelých 25 % nevěrných uvedlo, že během sexuálního styku nepoužili kondom. Tímto krokem může nevěrný partner vážně ohrozit svého primárního partnera pohlavně přenosným onemocněním. V posledních letech je zaznamenán nárůst tohoto druhu onemocnění. Neléčená pohlavně přenosná onemocnění jsou považována za vážný společenský problém se zdravotním, ekonomickým i sociálním dopadem (Poláčková, 2016).

Nevěra s sebou evidentně přináší spoustu negativních následků. Nevěra se objevuje ve společnosti jako velmi častý jev, který je dosud stále nedostatečně prozkoumán (Atkins, Baucom, & Jacobson, 2001). Blow a Hartnett (2005) zdůrazňují potřebu výzkumného zkoumání v této problematice, neboť výsledky mohou být značně nápomocny terapeutům, kteří se s nevěrou ve své praxi potýkají.

2 RIZIKOVÉ FAKTORY NEVĚRY

Velké množství výzkumů se snažilo objevit faktory, které hrají roli v oblasti nevěry, tedy ty, které jsou ve statisticky významném vztahu s nevěrou (Atkins et al., 2001). V některých výzkumech výzkumníci hovoří o určitých **prediktorech nevěry** (Mark, Janssen, & Milhausen, 2011; Shaw, Rhoades, Allen, Stanley, & Markman, 2013; Fincham & May, 2017; Turliuc & Scutaru, 2013), jiní výzkumníci využívají termín **příčiny nevěry** (Yeniceri & Kókdemir, 2006). Setkáváme se také s autory, kteří hovoří čistě o **faktorech spjatých s nevěrou** (Atkins et al., 2001), či o **rizikových faktorech nevěry** (Allen a Atkins, 2005; Jeanfreau, Jurich, & Mong, 2014; Turliuc & Scutaru, 2013).

Ve všech těchto případech výzkumníci zkoumají faktory, které souvisí s nevěrou či mohou být její příčinou. V naší práci jsme se rozhodli k pojmenování kapitoly využít název **rizikové faktory nevěry**. Rizikové faktory nevěry pojmáme, podle autorů Allen a Atkins (2005), jako určité faktory, které mohou potenciálně zvýšit riziko nevěry.

Myslíme si, že vzhledem ke komplexnosti problematiky nevěry je velmi těžké určit či poukázat na její přesnou příčinu. Pojmenování kapitoly prediktory či příčiny nevěry by z tohoto důvodu mohlo vyznít jako zavádějící. Allen a Atkins (2005) uvádí, že některé faktory spjaté s nevěrou nemusí být pouze její příčinou, ale mohou se objevit jako její následek. Dále uvádí, že z důvodu malého množství longitudiálních studií není tedy vždy jednoduché odlišit příčinu nevěry od jejího následku. Takto tomu může být například u faktoru partnerské spokojenosti.

Rizikové faktory nevěry jsme se rozhodli rozdělit do několika kategorií podle autorů Allen a Atkins (2005). Tito autoři seskupili často diskutované rizikové faktory nevěry do čtyř hlavních oblastí. Jsou to **individuální faktory na straně podvádějícího jedince, individuální faktory na straně podváděného, faktory na straně vztahu a kontextuální faktory**.

V terapeutické praxi je důležité systematicky zkoumat všechny oblasti rizikových faktorů a u páru postiženého nevěrou odhalit, které konkrétní rizikové faktory či oblasti mohly k nevěře vést. Pokud je to z hlediska povahy rizikového faktoru možné, je žádoucí s odhaleným faktorem (faktory) na párové terapii pracovat, aby se vztah dokázal uzdravit a aby se nevěra neopakovala (Allen & Atkins, 2005).

Za vznikem nevěry je často ukryto více faktorů, které mohly nevěru zapříčinit, a je potřeba počítat se vzájemným prolínáním rizikových faktorů nevěry mezi sebou (Shaw et al., 2013).

Ačkoli hlavní kategorie v naší práci nesou stejný název jako u autorů Allen a Atkins (2005), úplný výčet možných rizikových faktorů jsme určili samostatně, a to na základě nalezených výzkumů k této problematice. Připadá nám jako důležité poznamenat, že i přes snahu zahrnout do výčtu všechny potenciální rizikové faktory nevěry, nemusí být seznam kompletní, a to z důvodu velkého množství provedených výzkumů v oblasti rizikových faktorů nevěry. Výčty ovšem s určitostí zahrnují všechny faktory, které jsou nezbytné pro další potřeby této práce.

2.1 Individuální rizikové faktory na straně podvádějícího jedince

Individuální rizikové faktory na straně podvádějícího jedince se, jak už název napovídá, soustředí na demografické ukazatele, vlastnosti, osobnostní charakteristiky či další rizikové faktory, které se pojí v oblasti nevěry k podvádějící osobě (Allen & Atkins, 2005).

2.1.1 Pohlaví a věk

Pohlaví je v rámci výzkumů nevěry pravděpodobně jednou z nejčastěji sledovaných proměnných (Atkins et al., 2001). Opakovaně se setkáváme s porovnáváním mužů a žen ve frekvenci nevěry, tedy se zkoumáním, které pohlaví se nevěry účastní častěji.

Například Glass a Wright (1985, in Atkins et al., 2001) ve své práci zjistili, že muži tíhnou častěji k sexuální nevěře. Vysvětlení může plynout mimo jiné z toho, že muži jsou schopni lépe než ženy oddělit lásku od sexuálních aktivit (Buunk & Dijkstra, 2004). Častější výskyt sexuální nevěry u mužů bývá vysvětlován dále z pohledu evoluce, kdy nevěra může mužům zajistit vyšší genetickou úspěšnost (Fincham & May, 2017).

Výzkum v České republice z roku 1998 (Weiss & Zvěřina, 2001), který mapoval sexuální nevěru, poukazuje na statisticky významný podíl nevěrných mužů (63 %). Ve skupině vdaných žen bylo dle výsledků nevěrných 42 % (Weiss & Zvěřina, 2001).

Ve výzkumu (Atkins et al., 2001), který mapoval sexuální nevěru v manželství, výzkumníci poukázali také na častější výskyt podvádění ze strany mužů. Výsledky ovšem nebyly tak jednoznačné, pokud se do analýzy zahrnul věk respondentů. Ženy a muži v kategorii do 45 let rozdíl v podvádění nevykazovali, statisticky významný rozdíl v podvádění mezi pohlavími byl prokázán u osob nad 45 let. K podobnému zjištění, tedy že do 40 let je počet sexuálně nevěrných žen podobný jako počet nevěrných mužů, dospěli také v dalších výzkumech (Whisman, Gordon, & Chatav, 2007, in Fincham & May, 2017).

Další výzkumy zaměřující se čistě na sexuální nevěru taktéž nepotvrdili statisticky významné rozdíly v nevěře mezi muži a ženami (Mark et al., 2011; Treas Giesen, 2000).

Brand, Markey, Mills a Hodges (2007) zjišťovali rozdíl v nevěře mezi pohlavími, a to v rámci dvou studií. Využili širší definici nevěry, než využívali ostatní výzkumníci. V tomto případě byla nevěrou myšlena jakákoli forma emoční či sexuální nevěry. Za těchto okolností reportovalo nevěru v první studii 24,0 % mužů. Procento nevěrných žen bylo vyšší, konkrétně se jednalo o 31,4 %. Ve druhé studii došli výzkumníci také k vyšší prevalenci nevěry na straně žen, kterých bylo nevěrných 50,6 %, nevěrných mužů bylo 39,3 %.

Mark et al. (2011) uvádí, že starší výzkumy častěji poukazují na vyšší podíl nevěrných mužů než žen, zatímco novější výzkumy rozdíly v nevěře mezi pohlavími stírají. Výzkumníci Atkins et al. (2001) se nad tímto zjištěním zamýšlí a nabízí vysvětlení, které je spojeno s postavením žen na trhu práce, které neustále sílí. S vyšším sociálním postavením a s vyšším příjmem může totiž souviset vyšší pravděpodobnost vzniku nevěry. Tento vztah popisujeme blíže v kapitole 1.4.

Některé starší výzkumy objevily rozdíly mezi pohlavími v emoční nevěře. Například Glass a Wright (1985, in Atkins et al., 2001) zjistili, že emoční nevěra se ve větší míře vyskytuje u žen. Gibson et al. (2016) přišel s upozorněním, že ani v emoční nevěře nezaznamenal rozdíly mezi pohlavími.

Genderové rozdíly byly ovšem postřehnuty v online nevěře. Dle výsledků studie (Ferron et al., 2013) častěji k online nevěře inklinují muži (25 %) než ženy (13 %). Weiser, Niehuis, Flora, Punyanunt-Carter, Arias a Baird (2018) zkoumající online nevěru také prokázali souvislost mezi pohlavími a online nevěrou, i v tomto případě se muži dopouštěli nevěry častěji než ženy.

2.1.2 Alkohol

Dalším sledovaným faktorem, který můžeme přiřadit k podvádějícímu ve vztahu k nevěře, se v několika výzkumech stal alkohol. Konzumace většího množství alkoholu je obecně spojena s menší mírou sebekontroly a se snižováním zábran (Paulík, 2010). Pravděpodobně z tohoto důvodu pití alkoholu zvyšuje rizikové chování, kam mimo jiné patří také rizikové sexuální chování (Graham et al., 2016). V souvislosti s vyšším užíváním alkoholu se dle výsledků studií u vysokoškolských studentů například častěji objevuje náhodný nechráněný sex (Walsh, Fielder, Carey, & Carey, 2013) či se zvyšuje množství sexuálních partnerů (Arasteh, Des Jarlais, & Perlis, 2008). Do rizikového sexuálního chování můžeme kromě náhodného nechráněného sexu či velkého množství sexuálních partnerů dále zařadit také sexuální nevěru.

Graham et al. (2016) se zaměřili na problematiku pití alkoholu jako na možnou příčinu sexuální nevěry u vysokoškolských studentů. Výsledky poukázaly na statisticky významný vztah mezi problematickým pitím alkoholu a sexuální nevěrou. Čím vyšší skóre na škále měřící užívání alkoholu studenti vykazovali, tím častěji se u nich objevovala angažovanost v sexuální nevěře.

Shaw et al. (2013) ve své práci také poukázali na vztah mezi alkoholem a sexuální nevěrou, v tomto případě se nejednalo pouze o vysokoškolské studenty. Vzorek byl tvořen osobami v nemanželském svazku, kdy věk respondentů byl 18–35 let. Respondenti, kteří uváděli problémové pití alkoholu častěji, kladně odpovídali na otázku, zda byli svému partnerovi sexuálně nevěrní.

Na vztah mezi alkoholem a sexuální nevěrou se mimo jiné ve svém výzkumu zaměřili také Hall, Fals-Stewart a Fincham (2016). Data byla sbírána u mužů, kteří navštěvovali alkoholovou léčebnu. V porovnání s demograficky shodným vzorkem mužů byla prevalence nevěry za poslední rok u mužů navštěvujících protialkoholní léčebnu výrazně vyšší (4 % vs. 14 %).

2.1.3 Náboženství

Dalším faktorem, který koreluje v několika výzkumech s nevěrou, je náboženství. Osoby, které nevyznávají žádné náboženství (ateisté), se mezi nevěrníky vyskytují častěji než lidé věřící (Allen et al., 2005; Treas & Giesen, 2000; Atkins et al., 2001; Burdette et al., 2007; Kraaykamp, 2002).

Atkins et al. (2001) se ve svém výzkumu, který mapoval rizikové faktory nevěry, dotazovali probandů mimo jiné na to, jak často se věnují náboženským aktivitám (např. návštěva kostela, modlitba...). Na výběr bylo 9 odpovědí v rozsahu *nikdy až více než jednou týdně*. Náboženské aktivity korelovaly s nevěrou negativně. U osob, které odpověděly *nikdy*, se nevěra objevovala 2,5krát častěji než u osob, které zvolily odpověď *více než jednou týdně*.

Díky víře či spiritualitě mohou být některé osoby více milující, benevolentnější a citlivější vůči potřebám partnera (Dudley & Kosinski, 1990, in Pareira, Taysi, Orcan & Fincham, 2014). Domníváme se, že tímto může být odůvodněné, proč tito lidé méně inklinují k nevěře.

I přestože existují studie, kde náboženství nijak nekorelovalo s nevěrou (Shaw et al., 2013), výsledky výzkumů se zdají být víceméně konzistentní. Můžeme říci, že náboženská víra se tedy jeví jako protektivní faktor nevěry, naopak ateismus lze u osob považovat za rizikový faktor nevěry.

2.1.4 Promiskuita

Za promiskuitu lze označit časté sexuální aktivity s různými partnery (Jandourek, 2012). Mark et al. (2011) zabývající se nevěrou a promiskuitou uvádí, že jde o dva koncepty, které se často vyskytují společně, a velmi často promiskuita nevěře předchází. Výsledky dalšího výzkumu jednoznačně naznačují, že promiskuitní lidé mají větší tendenci jak k sexuální, tak k emoční nevěře (Pinto & Arantes, 2017).

Ve výzkumu Shaw et al. (2013) byli probandi dotazováni na množství sexuálních partnerů za jejich dosavadní život. Dle výsledků může vyšší počet sexuálních partnerů predikovat, že osoba bude svému primárnímu partnerovi sexuálně nevěrná. Treas a Giesen (2000) ve svém výzkumu taktéž potvrdili, že lidé s vyšším zájmem o sexuální aktivity mají vyšší počet sexuálních partnerů než osoby s nižším zájmem o sexuální aktivity a sexuální nevěra

se u nich vyskytuje ve větší míře. Allen et al. (2005) ve své práci uvádí, že výzkumy řešící promiskuitu a počet sexuálních partnerů jako rizikový faktor nevěry se neshodují a výsledky nejsou příliš konzistentní. Na základě výsledků námi nalezených výzkumů si troufáme promiskuitu a vysoký počet partnerů označit za rizikový faktor nevěry.

2.1.5 Osobnostní charakteristiky

Osobnostní charakteristiky jsou ve vztahu k nevěře často sledovanou proměnnou. Ve velkém počtu výzkumů bylo k detekci osobnostních charakteristik podvádějícího využito pětifaktorového modelu osobnosti, který nese označení Big Five (Schmitt, 2004; Schmitt & Buss, 2001; Barta & Kiene, 2005; Shackelford, Besser, & Goetz, 2008; Turliuc & Scutaru, 2013; Orzeck & Lung, 2005). Několik studií, které jsme našli v souvislosti s osobnostními charakteristikami podvádějícího jedince, využilo k popisu osobnostních charakteristik jiný model, například šestifaktorový model a osobnostní inventář HEXACO (Bourdage et al., 2007; Lee et al., 2013; McKibbin, Miner, Shackelford, Ehrke, & Weekes, 2014) či charakteristiky spadající do konceptu temné triády – machiavellismus, narcismus a psychopatie (Adams, Luevano, & Jonason 2014; Ali & Chamorro-Premuzic, 2010; Brewer, Hunt, James, & Abell, 2015). Vzhledem k dalším potřebám této práce se zaměříme pouze na pětifaktorový model osobnosti.

Big Five

Big Five obsahuje 5 faktorů osobnosti: extraverci, přívětivost, svědomitost, neuroticismus, otevřenost vůči zkušenosti. Pro lepší pochopení a další potřeby této práce tyto faktory nejdříve popíšeme.

Lidé, kteří vykazují vysokou **extraverzi**, jsou společnější, aktivní, komunikativní a průbojní, lidé s nízkou extravercí jsou samotářští, uzavření, málomluvní a nesmělí. Osoby s vyšší **přívětivostí** jsou charakteristické dobrosrdečností, laskavostí, skromností a smířlivostí, naopak nízká přívětivost předurčuje k bezcitnosti, panovačnosti a útočnosti. **Svědomitost** je faktor, který odlišuje zodpovědné, pečlivé a spolehlivé jedince od těch chaotických, nedbalých a nezodpovědných. Osoby s vysokým výsledkem ve faktoru **neuroticismu** oplývají vlastnostmi jako napjatost, neklidnost, labilita, vznětlivost, zatímco osoby s nízkým neuroticismem jsou vyrovnané, stabilní a sebejisté. **Otevřenost vůči zkušenosti** rozlišuje mezi těmi jedinci, kteří vyhledávají nové zážitky a zkušenosti, a těmi, kdo se jim spíše straní (Hřebíčková, 2011).

Za nezbytné považujeme zmínit rozsáhlý výzkum zkoumající rizikové sexuální chování (konkrétně promiskuitu a nevěru) ve vztahu k Big Five. Sběr dat probíhal v 52 zemích napříč všemi kontinenty (včetně České republiky a Slovenska). Země byly seskupeny do deseti světových regionů. Jednalo se o následující rozdělení: Severní Amerika, Jižní Amerika, západní Evropa, východní Evropa, jižní Evropa, Střední východ, Afrika, Oceánie, jižní a jihovýchodní Asie, východní Asie. Výzkumu se celkově zúčastnilo 16 362 probandů. Jako velmi silný se ukázal vztah mezi *nízkou svědomitostí* a proběhlou nevěrou, dále také mezi *nízkou přívětivostí* a nevěrou. V obou případech se tento vztah potvrdil téměř ve všech světových regionech, a to u obou pohlaví. Co se týče ostatních faktorů Big Five, výsledky již nebyly tak jednoznačné a lišily se dle světové oblasti. Například ve východní Evropě, kam patří mimo jiné Česká republika a Slovensko, je uveden také vztah mezi nevěrou a *extraverzí*. Tento vztah ovšem není tak významný jako u uvedených faktorů *svědomitosti* a *přívětivosti* (Schmitt, 2004).

Nízká svědomitost a *nízká přívětivost* se ukázaly být rizikovými osobnostními faktory pro nevěru také v následujících výzkumech (Schmitt & Buss, 2001; Shackelford et al., 2008; Turliuc & Scutaru, 2013; Barta & Kiene, 2005). Turliuc a Scutaru (2013) ovšem odhalili další rizikový faktor nevěry v rámci pětifaktorového modelu osobnosti – *extraverzi*. Ve všech těchto výzkumech se jednalo o nevěru jak fyzickou, tak emoční.

Orzeck a Lung (2005) se zaměřili pouze na nevěru sexuální. V tomto případě se u nevěrných osob opět odhalilo nízké skóre u osobnostního faktoru *svědomitosti*, nízké skóre ve faktoru *přívětivosti* ovšem nevěrné osoby nevykazovaly. Nevěrné osoby vykazovaly v porovnání s věrnými dále vyšší *extraverzi* a vyšší *otevřenost vůči zkušenosti*.

Z uvedených výzkumů je patrné, že k nevěře budou pravděpodobně inklinovat lidé s *nízkou přívětivostí* (Schmitt, 2004; Schmitt & Buss, 2001; Shackelford et al., 2008; Turliuc & Scutaru, 2013; Barta & Kiene, 2005) a s *nízkou svědomitostí* (Schmitt, 2004; Schmitt & Buss, 2001; Shackelford et. al., 2008; Turliuc & Scutaru, 2013; Orzeck & Lung, 2005; Barta & Kiene, 2005).

Provedená metaanalýza potvrdila, že osoby s *nízkou přívětivostí* mají sklony k rizikovému chování a chovají se riskantněji také co se týče sexuálního chování v obecném slova smyslu (Hoyle, Fejfar & Miller, 2000). Lidé vykazující vysokou *přívětivost* mají tendenci vyhledávat a udržovat harmonické vztahy a intimitu mezi partnery pokládají za důležitou součást sexuálních aktivit. Tato skutečnost může mít vliv na rozhodnutí podvést partnera

s někým neznámým. Vzhledem k tomu, že pocíťovaná intimita k neznámému partnerovi není silná, nevěra bude v tomto případě méně pravděpodobná (Ingledew & Ferguson, 2007).

Osoby s nižším skóre *svědomitosti* taktěž vykazují více riskantního chování, to platí opět i v rámci sexuálních aktivit (Hoyle et al., 2000; Ingledew & Ferguson, 2007). Barta a Kiene (2005) uvádí, že lidé s vysokou *svědomostí* a vysokou *přívětivostí* mají tendenci vytrvat ve vztahu, a to i přes dlouhodobější konflikty s partnerem. Také dokáží mnohem lépe odolat svedení než osoby s nízkou *svědomostí* a *přívětivostí*.

Z hlediska počtu výzkumů, které tento vztah potvrdily, si troufáme nízkou přívětivost a nízkou svědomitost v rámci konceptu Big Five označit za relevantní rizikové faktory nevěry.

Dalším výrazným rizikovým osobnostním faktorem nevěry se ukazuje na základě uvedených výzkumů být faktor *extraverze*, pozitivní korelace vyšla ve třech studiích (Orzeck a Lung, 2005; Turliuc & Scutaru, 2013; Schmitt, 2004). Extraverti mají rádi vzrušení, jsou sebejistí a velmi rádi se účastní společenských událostí. Díky častější účasti na společenských akcích se hypoteticky zvyšuje pravděpodobnost, že osoba narazí na někoho, s kým bude svému primárnímu partnerovi nevěrná (Lin Jia et al., 2016).

Jedna z uvedených studií potvrdila vztah mezi nevěrou a osobnostním faktorem *otevřenost vůči zkušenosti* (Orzeck & Lung, 2005). Vztah mezi nevěrou a osobnostním faktorem *neuroticismus* byl taktěž potvrzen pouze v jednom z uvedených výzkumů (Barta & Kiene, 2005). Osobnostní faktory *otevřenost vůči zkušenosti* a *neuroticismus* nepovažujeme tedy za výrazně rizikové, a to z důvodu potvrzení pouze v jedné ze šesti studií.

2.2 Individuální rizikové faktory na straně podváděného

Bylo zjištěno, že někteří jedinci jsou podváděni častěji než druzí. Do individuálních rizikových faktorů na straně podváděného partnera může například patřit *nízká sebeúcta* (Allen et al., 2005).

Allen et al. (2005) předpokládají, že pokud osoba vykazuje negativní chování k partnerovi, partner začne být ve vztahu nespokojený a tím se zvýší riziko, že bude nevěrný, a to jak sexuálně, tak emočně. Partnerem pocíťovaná nespokojenost totiž způsobí větší náchylnost k nevěře. Allen & Atkins (2005) dle svých zjištění například uvádí, že častěji jsou

podváděny osoby, které partnerovi neprojevují dostatek emoční dostupnosti (Allen & Atkins, 2005). V této souvislosti Shackelford, et al. (2008) zjistili, že lidé, kteří mají partnera vykazujícího dle pětifaktorového modelu osobnosti *nízkou přívětivost a nízkou svědomitost*, jsou méně spokojeni v partnerském vztahu a více náchylní k nevěře.

Je potřeba uvést, že charakteristiky podvedených osob nebyly zatím tak dobře prozkoumány jako charakteristiky u osob podvádějících (Allen & Atkins, 2005).

Nedostatek empirické práce na toto téma může být zčásti vysvětleno obavami z toho, aby nedocházelo k „obviňování obětí“ nevěry (Allen et al., 2005). Lepší porozumění rizikovým faktorům na straně podváděného partnera by ovšem v praxi bylo velmi užitečné. Pokud by terapeuti lépe rozuměli potenciálním rizikovým faktorům na straně podváděného, lépe by pochopili vznik nevěry u konkrétního páru, mohli by s párem lépe pracovat při zotavování a pomoci snížit riziko recidivy nevěry (Gordon et al., 2004).

2.3 Rizikové faktory na straně vztahu

K rozvoji nevěry mohou přispět také určité faktory týkající se partnerského vztahu. Dle Fincham a May (2007) jsou faktory na straně vztahu jedním z nejsilnějších rizikových faktorů. Ve výzkumu Spanier a Margolis (1983, in Allen et al., 2005) uvedlo 70 % nevěrníků, že jejich nevěra byla výsledkem problémů, které ve vztahu řešili. Ve výčtu rizikových faktorů na straně vztahu pojednáváme o vztahové (ne)spokojenosti, nerovnováze ve vztahu, vývojových krizích vztahu a o druhu závazku ve vztahu (Allen & Atkins, 2005).

2.3.1 Vztahová (ne)spokojenost

Vztahová (ne)spokojenost ve vztahu k nevěře je v literatuře a výzkumech často řešeným tématem (Shaw et al., 2013).

Allen a Atkins (2005) zmiňují nesnadnost při stanovení, zda je vztahová nespokojenost příčinou, či následkem nevěry. Previti a Amato (2004) na základě své longitudinální studie zjistili, že vztahová nespokojenost může být obojím, tedy jak příčinou, tak následkem nevěry.

Dá se říci, že existují faktory, které ke vztahové spokojenosti obecně přispívají. Je to pociťovaná důvěrnost a blízkost mezi partnery (intimita), naplňující tělesný vztah v podobě líbání, doteků či jiných sexuálních aktivit, společné prožívání partnerů ve formě společné zábavy a funkční komunikace mezi nimi (Reis a Gable, 2007, in Slezáčková, 2012).

Potřeby se ovšem mezi lidmi různí a osoby do vztahu přichází s určitými individuálními potřebami. Výzkumy se shodují na tom, že ke vztahové spokojenosti je potřeba naplňování individuálních potřeb obou partnerů (Willerton, 2012). Osoby, které necítí naplnění svých potřeb v primárním vztahu, jsou nespokojeny a často hledají způsob, jak určitého naplnění dosáhnout. Naplnění deficitních potřeb lze dosáhnout více způsoby, velmi častým způsobem je právě nevěra (Previti & Amato, 2004).

Autoři Jeanfreau et al. (2014) v rámci svého kvalitativního výzkumu provedli hloubkové interview s ženami, které byly v manželství nevěrné. Ženy popisovaly, co se v jejich vztahu odehrávalo před započítím nevěry. Všechny byly před započítím nevěry se vztahem nějakým způsobem nespokojeny. Z výsledků studie vyplynuly tři oblasti problémů, které vedly ženy k nespokojenosti ve vztahu a následně k nevěře. Ke vztahové nespokojenosti je vedl *nedostatek intimacy*, ženy si stěžovaly například na to, že jejich partner přestal být pozorný. Dále tyto ženy pociťovaly *nedostatek společně stráveného času s manželem*, manželé těchto žen trávili většinu času v práci či s vlastními přáteli a ženy se cítily upozaděovány. Třetí oblast, ze které pramenila vztahová nespokojenost, se týkala *komunikačních problémů* ve vztahu, tedy neschopnosti páru řešit problémy.

Autoři Jeanfreau et al. (2014) se pozastavují nad třetí oblastí, ze které ve výzkumu pramenila nespokojenost žen se vztahem, tedy komunikační problémy ve vztahu. Pokud by se partneři naučili efektivně komunikovat, vzájemně si naslouchat a vyjadřovat své potřeby, pravděpodobně by se zlepšila schopnost páru řešit také ostatní vztahové problémy, s nimiž se pár během společného života potýká. Tímto by se spokojenost ve vztahu oboustranně zvýšila a riziko nevěry by se snížilo.

Některé výzkumy se zaměřují pouze na sexuální život a sexuální nespokojenost u párů postižených nevěrou. Výsledky naznačují, že páry, u kterých nedochází k pravidelné sexuální aktivitě a ve kterých se objevuje nespokojenost se sexuálním životem, jsou mnohem náchylnější k nevěře, a to jak sexuální, tak emoční (Allen & Rhoades, 2004; Allen et al., 2008; Liu, 2000). Mark et al. (2011) ovšem zjistili, že nespokojenost

v sexuální oblasti vede k nevěře především muže. V jejich výzkumu 69 % nevěrných mužů uvedlo, že před aférou byli v primárním vztahu sexuálně nespokojeni, zatímco ve vzorku nevěrných žen uvedlo sexuální nespokojenost před vznikem aféry pouze 40 %.

Obecná nespokojenost ve vztahu se ukázala být rizikovým faktorem nevěry v nemalém počtu výzkumů, a to u obou pohlaví (Atkins et al., 2001; Jeanfreau et al., 2014; Shaw et al., 2013; Graham et al., 2016; Shackelford et al., 2008; Treas & Giesen, 2000; Munsch, 2012; Mark et al., 2011), lze tedy konstatovat, že obecná vztahová nespokojenost zvyšuje pravděpodobnost angažovanosti v nevěře, a je tedy rizikovým faktorem nevěry.

2.3.2 Nerovnováha ve vztahu

Ekonomicky pojatá teorie rovnosti autorů Walster, Walster a Berscheid (1978, in Willerton, 2012) říká, že ve vztahu by měla mezi partnery panovat rovnost. Ze studií vyplývá, že osoby jsou ve vztahu mnohem spokojenější, pokud v něm existuje rovnováha mezi partnery, tedy když oba partneři mají pocit, že ze vztahu získávají tolik, kolik do vztahu vkládají (Willerton, 2012).

Allen a Atkins (2005) jsou toho názoru, že nerovnováha ve vztahu může přispívat ke vzniku nevěry, považují ho tedy za jeden z jejích rizikových faktorů.

Dá se říci, že tento rizikový faktor souvisí s výše popsanou vztahovou nespokojeností. Osoby žijící v nerovnovážném vztahu jsou ve vztahu méně spokojené, s čímž může souviset větší náchylnost k nevěře (Allen & Atkins, 2005).

2.3.3 Vývojové krize vztahu

Partnerský vztah se během vývoje ocitá v obdobích, kdy je k nevěře náchylnější. V těchto obdobích opět klesá vztahová spokojenost (Allen & Atkins, 2005).

Jedná se například o **období po narození dítěte** (Allen & Atkins, 2005), kdy dle Langmeiera a Krejčířové (2006) vztahová spokojenost klesá velmi významně. Péče o dítě s sebou nese nezvyklé nároky na partnery. Partneři na sebe nemají tolik času, jako tomu bylo před narozením dítěte, a potřeby partnera jsou upozaděovány, přednost mají potřeby dítěte.

Větší náchylnost k nevěře dále vzniká v **období, kdy děti odchází z domova a osamostatňují se** (Allen & Atkins, 2005). Vývojová psychologie hovoří v souvislosti s tímto obdobím o tzv. syndromu prázdného hnízda.

2.3.4 Závazek v primárním vztahu

V některých výzkumech bylo zjištěno, že druh závazku v primárním vztahu může být také určujícím faktorem při vzniku nevěry.

Treas a Giesen (2000) došli ke zjištění, že více sexuálně podvádí osoby žijící v kohabitaci, protože necítí tak velké pouto či závazek ke svému protějšku či neriskují tolik, jako tomu je u osob žijících v manželství.

Ovšem dle autorů Shaw et al. (2013) se nevěra paradoxně vyskytuje častěji u párů žijících v manželství než u osob žijících v kohabitaci. Autoři vyslovují hypotézy, že pro osoby žijící v kohabitaci je v porovnání s osobami v manželství snazší v případě sexuální nespokojenosti vztah ukončit, jelikož k partnerovi necítí příliš velký závazek. Pokud je osoba sexuálně nespokojená v manželství, častěji inklinuje k nevěře.

Pokud autoři Treas a Giesen (2000) zaměřili svou pozornost pouze na páry žijící v manželství, z výsledků vyplynulo vyšší riziko sexuální nevěry, pokud pár před uzavřením manželství žil v kohabitaci.

Na druhé straně Mark et al. (2011) porovnávali osoby, které spolu „randily“ bez společného soužití, ty, které žily v kohabitaci, a osoby žijící v manželství. V tomto případě se neprokázala žádná souvislost mezi druhem závazku v primárním vztahu a sexuální nevěrou.

I přestože se v některých výzkumech vztah mezi druhem závazku v primárním vztahu a nevěrou ukázal být signifikantní, výzkumy jsou velmi nekonzistentní, a nelze tedy na manželství či kohabitaci obecně nahlížet jako na rizikový faktor nevěry.

Jeden z objevených výzkumů se zaměřoval na pocíťovaný závazek vůči partnerovi. Pokud osoba pocíťovala nízký závazek vůči primárnímu partnerovi, tento faktor byl signifikantním prediktorem sexuální nevěry (Shaw et al., 2013).

Shaw et al. (2013) naznačují, že nevěra nemusí být spojena ani tak s oficiálně pojmenovaným druhem závazku (randění, kohabitace, manželství), jako spíše s pocíťovaným závazkem vůči primárnímu partnerovi. Pocíťovaný závazek může být dle

těchto autorů nižší, pokud například u páru nedochází k plánování společné budoucnosti, budoucího manželství či pokud osoba ví o nevěře partnera či partnera z nevěry podezřívá. Všechny tyto případy ve výzkumu uvedených autorů signifikantně predikovaly nevěru.

2.4 Rizikové kontextuální faktory (příležitost)

Nevěra je proces dynamický a sociální. Z tohoto důvodu je důležité brát v úvahu také kontext nevěry. Autoři výzkumů hovoří o určitých kontextuálních faktorech (Munsch, 2012). Do této skupiny lze zařadit faktory, jež vytváří větší příležitosti pro nevěru a snazší vstup třetí osoby do života páru, tyto faktory také usnadňují tajné styky s alternativním partnerem (Allen & Atkins, 2005).

Příležitost se jeví u vzniku nevěry jako velmi důležitý faktor (Treas & Giesen, 2000). Autoři uvádí, že muži využívají a vnímají více příležitostí k nevěře. Ženy (za předpokladu, že jsou se svým vztahem spokojené) umí lépe než muži ignorovat příležitosti, které se jim k nevěře nabízí (Glass, 2003).

Výčet rizikových kontextuálních faktorů v naší práci se týká zaměstnanosti, služebních cest a dále tam zařazujeme také výši finančního příjmu (Allen & Atkins, 2005).

2.4.1 Zaměstnanost a služební cesty

Allen a Atkins (2005) uvádí, že u párů, kteří přicházejí na terapii z důvodu nevěry, je velmi běžné, že milenec či milenka s nevěrným pracuje v zaměstnání. Glass (2003) uvádí, že ve svém zaměstnání potkalo svou milenkou či milence až 62 % podvádějících. Dle výzkumu Kuroki (2013) lze říci, že s přibývajícím počtem spolupracovníků opačného pohlaví vzrůstá pravděpodobnost angažovanosti v sexuální nevěře.

Pracující jedinec je díky své práci v častějším kontaktu s lidmi, čímž se mu naskýtá více příležitostí seznámit se s potenciálním milencem. Zaměstnaný jedinec vykazuje vyšší finanční příjem, který může také zvyšovat riziko nevěry (Atkins et al., 2001).

Autoři Atkins et al. (2001) poukazují na význam kombinace zaměstnaneckých statusů obou partnerů. Kombinace, kdy jeden z páru je zaměstnaný a druhý nezaměstnaný, se ukazuje jako nejrizikovější kombinace, která může predikovat mimopartnerský poměr, a to ze strany zaměstnaného jedince. Kombinace, kdy jsou oba z páru nezaměstnaní, vznik sexuální nevěry snižuje. Pokud nepracuje žádná osoba z páru, příležitosti k nevěře

se snižují, a to jak díky menšímu kontaktu s lidmi, tak díky nižšímu finančnímu příjmu u obou jedinců (Atkins et al., 2001). Pokud v zaměstnání dochází k častým schůzkám mezi dvěma osobami, tato zaměstnání jsou pro vznik nevěry zvláště nebezpečná, a to z důvodu intimnějšího kontaktu, ke kterému během těchto schůzek dochází (Allen & Atkins, 2005; Treas & Giesen, 2000).

V souvislosti s nevěrou se ukázalo být rizikovým faktorem také cestování bez partnera. Jako výrazně rizikové se jeví cestování přes noc, jež je často součástí zaměstnání, tedy cestování ve formě služebních cest. Bylo zjištěno, že se vzrůstajícím počtem dní strávených na služebních cestách riziko nevěry vzrůstá (Traeen & Stigum, 1998; Wellings et al., 1994, in Fincham & May, 2017).

Zaměstnání tedy může vytvářet příležitosti pro nevěru a lze ho považovat za další rizikový faktor nevěry.

2.4.2 Výše finančního příjmu

Se zaměstnaností souvisí další potenciální rizikový faktor nevěry a tím je vysoký finanční příjem.

Atkins et al. (2001) zjistili pozitivní vztah mezi výší příjmu a sexuální nevěrou, tento vztah byl ovšem pozitivní pouze u osob vydělávajících v době sběru dat více než 30 000 dolarů za rok. U osob, které vydělávaly ročně méně než 30 000 dolarů, výše výdělku nehrála roli.

Allen et al. (2005) hypotetizují nad tím, že zvýšený příjem zvyšuje sociální status člověka ve společnosti a tím může přitahovat větší pozornost alternativního partnera. Atkins et al. (2001) dále dodávají, že vyšší výdělek umožňuje nevěrníkovi před primárním partnerem snáze ukrýt výdaje spojené s nevěrou a s alternativním partnerem (například výdaje za zábavu či hotely).

Teoreticky lze říci, že s výší finančního příjmu roste pravděpodobnost angažovanosti jedince v nevěře, ovšem tento rizikový faktor není v literatuře zatím příliš dobře prozkoumán.

VÝZKUMNÁ ČÁST

3 VÝZKUMNÝ PROBLÉM, CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ HYPOTÉZY

Předmětem našeho výzkumu je téma nevěry. Nevěra může potenciálně potkat kteréhokoli jedince a ohrozit jakýkoli vztah. Na výzkumném poli se hovoří o možných rizikových faktorech nevěry, tedy faktorech, které riziko nevěry mohou zvyšovat (Allen & Atkins, 2005). Dle již dostupných zjištění mohou být tyto faktory, jak uvádíme v teoretické části práce, na straně podvádějícího jedince, na straně podvedeného jedince, na straně vztahu či na straně kontextu.

V práci se zaměřujeme na rizikový faktor nevěry spadající na stranu podvádějícího jedince (konkrétně na vztah mezi osobnostními charakteristikami dle teorie Big Five a nevěrou) a dále také na rizikový faktor nevěry, který lze zahrnout do výčtu rizikových faktorů ze strany partnerského vztahu. V této záležitosti zkoumáme souvislost mezi vztahovou spokojeností a nevěrou. Dále považujeme za důležité zmapovat výskyt nevěry a rozdíly mezi pohlavími v typech nevěry.

Naší snahou je zachytit nevěru ve větší šíři, než tomu je u většiny odborných studií. Velké množství z nich se zaměřuje pouze na nevěru fyzickou, tedy sexuální. Do definice nevěry zahrnujeme jak sexuální a emoční nevěru, tak také online nevěru, která se v poslední době stává v oblasti nevěry častým případem.

Určili jsme si 5 cílů výzkumu, přičemž cíle č. 4 a 5 jsou považovány za hlavní cíle práce. Mají ověřit a rozšířit poznatky, které byly v problematice nevěry již zkoumány. Cíl č. 1 je pro lepší orientaci rozdělený na dílčí podcíle. Na základě prostudované literatury jsme zkonstruovali 11 hypotéz, které na konkrétní cíle nasedají.

Cíl č. 1 Zmapovat výskyt nevěry.

Dílčí cíle:

Zjistit, kolik procent osob je nevěrných.

Zjistit, který typ nevěry se vyskytuje nejčastěji.

Cíl č. 2 Zjistit rozdíly mezi muži a ženami v nevěře.

H1: *Mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenosti s nevěrou.*

Cíl č. 3 Zjistit rozdíly mezi muži a ženami v typech nevěry.

H2: *Mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenosti s emoční nevěrou.*

H3: *Mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenosti se sexuální nevěrou.*

H4: *Muži vykazují signifikantně více zkušeností s online nevěrou než ženy.*

Cíl č. 4 Prozkoumat vztah mezi osobnostními charakteristikami BIG FIVE a nevěrou.

H5: *Mezi nevěrou a osobnostními charakteristikami existuje signifikantní vztah.*

H6: *Nevěrné osoby skórují na škále extraverze dle Big Five signifikantně výše než osoby věrné.*

H7: *Nevěrné osoby skórují na škále přívětivosti dle Big Five signifikantně níže než osoby věrné.*

H8: *Nevěrné osoby skórují na škále svědomitosti dle Big Five signifikantně níže než osoby věrné.*

H9: *Věrné a nevěrné osoby se neliší ve skórech na škále neuroticismu dle Big Five.*

H10: *Věrné a nevěrné osoby se neliší ve skórech na škále otevřenosti vůči zkušenosti dle Big Five.*

Cíl č. 5 Prozkoumat vztah mezi spokojeností ve vztahu a nevěrou.

H11: *Nevěrné osoby vykazují na škále CSI-32 signifikantně nižší vztahovou spokojenost než osoby věrné.*

4 DESIGN VÝZKUMU

4.1 Zvolený typ výzkumu

Pro tento výzkum jsme zvolili kvantitativní metodologický přístup. Tento typ výzkumu považujeme vzhledem ke stanoveným cílům práce za adekvátní.

4.2 Metoda získávání dat

Jako metodu získávání dat jsme si vybrali, jak uvádíme výše, dotazníkové šetření. Data byla sbírána online formou, kdy respondenti byli osloveni prostřednictvím sociálních sítí, převážná část byla oslovena přes facebookové skupiny.

Za hlavní výhody online formy dotazníků je dle Birnbaum (2004) považována anonymita respondentů, možnost získat velké množství participantů, dále pak malá časová náročnost a pohodlnost při vyplňování. Na druhé straně hrozí v mnoha případech neúplné vyplnění dotazníků ze stran respondentů či situace, kdy je dotazník vyplňován více lidmi dohromady nebo několikrát jednou osobou.

Anonymitu, kterou online vyplňování dotazníků nabízí, považujeme vzhledem ke zkoumanému tématu nevěry za velmi důležitý aspekt. Při výběru metody získávání dat byla anonymita tím hlavním důvodem, proč jsme si online dotazník zvolili.

4.3 Použité metody

Online dotazník předkládaný respondentům je složen ze 4 částí. V první části testové baterie se nachází otázky zaměřené na sociodemografické údaje respondenta (pohlaví, věk, vzdělání) a dvě otázky zjišťující informace ohledně současného partnerského vztahu (typ partnerského vztahu a délka trvání). Druhá část (Dotazník nevěry) zjišťuje, zda se proband dopustil sexuální, emoční či online nevěry. Tato část je tvořena třemi otázkami vlastní tvorby. Dále následuje dotazník partnerské spokojenosti (CSI-32), který obsahuje 32 položek. V poslední části testové baterie se nachází inventář sloužící k popisu osobnostních charakteristik (BFI-10). Dotazník nevěry, CSI-32 a BFI-10 nyní blíže popíšeme.

4.3.1 Dotazník nevěry

Dle zvolených cílů práce je potřeba zjistit, zda se proband dopustil nevěry, a pokud ano, o jaký typ nevěry se jednalo. Vzhledem k nejasnostem na odborném poli ve vymezení a rozdělení nevěry, považujeme zvolení způsobu dotazování na nevěru jako nejednoduchý úkol.

Chtěli jsme postihnout nevěru ve větší šíři, než je tomu u většiny výzkumů. Jak v práci již zmiňujeme, velké množství výzkumů se zaměřilo pouze na **sexuální nevěru**. V našem případě považujeme za samozřejmost do výzkumu zařadit také **emoční nevěru** a dále také online formu nevěry, tzv. **online nevěru**.

Dotazník nevěry koncipujeme jako samoposuzující, a to po vzoru výzkumu Gibson et al. (2016). Tito výzkumníci se probandů dotazovali, zda se dopustili emoční či sexuální nevěry, využili formu oznamovací (Během vztahu se svým primárním partnerem jsem se dopustil sexuální nevěry s minimálně jednou osobou. ANO x NE Během vztahu se svým primárním partnerem jsem se dopustil emoční nevěry s minimálně jednou osobou. ANO x NE). Za nevěrného považovali jedince, který potvrdil alespoň jedno z těchto tvrzení.

V našem případě se ptáme tázací formou a pokládáme zvlášť také otázku zjišťující online nevěru. Námi vytvořený dotazník se skládá z následujících tří otázek:

1. **Dopustil/a jste se v současném partnerském vztahu fyzické (sexuální) nevěry?**
2. **Dopustil/jste se během současného vztahu emoční nevěry?**
3. **Dopustil/a jste se během současného vztahu online nevěry?**

Pod každou otázkou následuje vysvětlení konkrétního druhu nevěry. Tímto krokem se snažíme eliminovat zkreslení výsledků, které by mohlo pramenit z rozdílného chápání pojmů. Probandům jsou předkládána následující vysvětlení konkrétních druhů nevěry. Definice vychází z teoretické části práce a jsou sestrojeny na základě prostudované literatury.

Fyzická (sexuální) nevěra v sobě zahrnuje výčet přímých sexuálních aktivit, které jedinec provozuje s další osobou „za zády“ svého primárního partnera. Ve výčtech aktivit u sexuální nevěry se objevuje například líbání, masturbace před jinou osobou, dotýkání se genitálií, orální sex, vaginální/anální sexuální styk.

Emoční nevěra je charakteristická investováním lásky, času a pozornosti do jiné osoby než do primárního partnera. Osoba se toto chování před svým primárním partnerem snaží zatajit. Mezi těmito dvěma jedinci se může rozvinout silné emoční pouto, nebo se může objevit zamilovanost.

Online nevěra je definovaná jako používání internetu, při kterém dochází k romantické, nebo sexuální interakci s jiným než s primárním partnerem (např. posílání a přijímání zpráv se sexuálním podtextem, masturbace přes webkameru...). Interakce započala online a má většinou formu elektronické konverzace. Osoba se toto chování před svým primárním partnerem snaží zatajit (např. zavírá chatovací okna a předstírá práci na něčem jiném, jakmile partner vstoupí do místnosti, maže internetovou historii, maže online konverzaci...).

Každá ze tří otázek nabízí odpověď ANO x NE. Pokud odpoví proband ANO u jedné či více otázek, považujeme ho ve výzkumu za nevěrného. Tímto způsobem je ve výzkumné části definovaný samostatný pojem **nevěra**.

4.3.2 The Couple Satisfaction Index (CSI-32)

Autoři této metody, kterou jsme si vybrali pro měření spokojenosti ve vztahu, jsou Funk a Rogge (2007). Do češtiny lze metodu přeložit jako Index párové spokojenosti.

Metoda vznikla na základě přístupu teorie odpovědi na položku (Item Response Theory – IRT). Autoři si vybrali 8 metod, které měří vztahovou spokojenost (Dyadic Adjustment Scale – DAS, Marital Adjustment Test – MAT, Kansas Marital Satisfaction Scale – KMS, Quality of Marriage Index – QMI, Relationship Assessment Scale – RAS, Semantic Differential – SMD) a přidali dalších doplňkových 75 položek týkajících se spokojenosti. Takto složenou testovou baterii sestavenou celkově z 280 položek, 7 kotvících škál a 2 validizačních škál předložili 5 315 respondentům. Vzorek byl tvořen jak lidmi žijícími v manželství, tak lidmi v partnerském vztahu (Funk & Rogge, 2007).

Autoři zanalyzovali všechny položky a následně vybrali 32 nejsilněji vypovídajících položek pro měření spokojenosti ve vztahu. Vybrané položky nejvíce korelují se spokojeností ve vztahu a tvoří finální podobu dotazníku (Funk & Rogge, 2007).

Výsledek ohledně spokojenosti ve vztahu dostaneme, pokud sečteme všechny skóry u jednotlivých položek testu. Jednotlivec může v testu získat od 0 do 161 bodů, přičemž vyšší počet získaných bodů znamená větší spokojenost v partnerství. Pokud je po sečtení hodnota menší než 104,5, svědčí to o významné nespokojenosti v partnerství (Funk & Rogge, 2007).

Vnitřní konzistence uváděná originálními autory (Cronbachovo α) nabývá hodnoty 0,94. Takto vysoká hodnota je více než uspokojivá. Autoři udávají také velmi silnou korelaci s podobnými metodami, čímž poukazují na silnou konvergentní validitu metody např. s metodou MA (Funk & Rogge, 2007).

Český překlad metody byl převzat z diplomové práce „Citová vazba v partnerském vztahu a v manželství“. Překlad z angličtiny do českého jazyka byl realizován ve dvou úrovních, kdy byl nejprve proveden třemi překladateli a následně upravován dalšími překladateli z řad studentů psychologie. Metoda prošla dále také zpětným překladem. Tento český překlad dotazníku byl předložen 69 respondentům. Pomocí Spearmanova koeficientu byla provedena korelace jednotlivých položek s hrubým skórem, přičemž bylo zjištěno, že všechny položky korelují více než 0,4. Odhad reliability české verze za pomoci Cronbachova α byl 0,975 a Split-half koeficient 0,964 (Komárková, 2012).

Autora diplomové práce (Komárková, 2012) jsme kontaktovali skrze e-mail a získali tak souhlas k využití českého překladu v naší práci. Originální autoři metody (Funk & Rogge, 2007) uvádí, že metoda byla vytvořena pro volné využití ve výzkumu, tudíž nebyli z naší strany kontaktováni.

Tuto metodu jsme zvolili především pro její velmi dobré psychometrické vlastnosti a dále také z důvodu, že lze použít na měření partnerské spokojenosti u různých typů partnerských vztahů, za nespornou výhodu považujeme její vznik na základě IRT analýzy.

4.3.3 Big Five Inventory (BFI-10)

Tento inventář, který jsme využili k popisu osobnostních charakteristik, vychází z modelu Big Five a zkoumá 5 faktorů osobnosti (extraverzi, neuroticismus, přívětivost, svědomitost, otevřenost vůči zkušenosti).

Autory této testové metody jsou Rammstedt a John (2007). Autoři reagovali na poptávku výzkumníků, kteří měli zájem o krátký nástroj na měření pětifaktorového modelu osobnosti. Z metody BFI-44 vybrali z každé osobnostní dimenze 2 položky, které konkrétní dimenzi nejlépe vystihují. Tímto vznikla základní forma BFI-10.

Inventář je koncipován jako sebeposuzující, obsahuje 5 škál, které nesou stejný název jako faktory modelu Big Five. V základní formě inventář obsahuje 10 položek, kdy je každý z vyjmenovaných faktorů sycený dvěma položkami (Hřebíčková et al., 2016).

Vzhledem k tomu, že škála přívětivosti má v základní formě inventáře BFI-10 neuspokojivé psychometrické vlastnosti, autoři do inventáře později přidali jednu položku navíc. Z metody se v tomto případě stal 11položkový inventář, kdy škálu přívětivosti sytí nikoli 2, nýbrž 3 položky. Tímto krokem se zvýšila reliabilita škály přívětivosti (Hřebíčková et al., 2016). V naší práci budeme využívat 11položkovou verzi.

Pro odpovědi je v metodě BFI-10 využívána škála Likertova typu, kdy proband vyjadřuje svůj souhlas na pětibodové stupnici (1 = zcela nesouhlasím, 2 = spíše nesouhlasím, 3 = ani nesouhlasím, ani souhlasím, 4 = spíše souhlasím, 5 = zcela souhlasím). Ve škálách extraverte, neuroticismus, svědomitost, otevřenost vůči zkušenosti je možné získat od 2 do 10 bodů, ve škále přívětivosti od 3 do 12 bodů (Rammstedt & John, 2007).

Metodu v českém překladu včetně vyhodnocení jsme převzali ze studie Hřebíčkové et al. (2016), kteří ve studii rovněž zjišťovali základní psychometrické charakteristiky této české verze metody BFI-10. Ve studii je taktéž uvedeno, že se jedná o metodu volně dostupnou.

U dvoupoložkových škál je doporučováno odhadovat reliabilitu jako retestovou stabilitu (Rammstedt & John, 2007). Ve studii Hřebíčkové et al. (2016) byla test-retestová reliabilita české verze odhadnuta za pomoci Pearsonova korelačního koeficientu, kdy byla po jednom měsíci napříč dimenzemi $r = 0,69$ a po dvou měsících $r = 0,66$. Ve studii bylo dále zkoumáno, jakou schopnost mají škály BFI-10 reprezentovat celkové skóre z verze BFI-44. Bylo zjištěno, že metoda BFI-10 s jedenácti položkami rekonstruuje skóre z BFI-44 ze 60 % (Hřebíčková et al., 2016).

DeVellis (2017) doporučuje u škál následující interpretaci reliability: pod 0,60 = nepřijatelná; 0,60–0,65 = nežádoucí; 0,65–0,70 přijatelná; 0,70–0,80 = dobrá; 0,80–0,90 = velmi dobrá; nad 0,90 = zvážit zkrácení škály. Z tohoto pohledu je reliabilita škály BFI-10 přijatelná.

Metodu BFI-10 jsme zvolili především z důvodu stručnosti, tedy časové nenáročnosti při vyplňování. Hřebíčková et al. (2016) vyzdvihují v souvislosti s BFI-10 klady, které krátké metody mají. Respondenti se při vyplňování nenudí, necítí se obtěžováni a frustrováni odpovídáním na stále stejné věci různými způsoby. Tyto obecné výhody dle nich vyvažují nižší psychometrickou kvalitu metody. Navíc BFI-10 je v tuto chvíli již oblíbenou a standardní metodou využívanou ve výzkumech v ČR a má dle výsledků přijatelné psychometrické vlastnosti (Hřebíčková et al., 2016).

4.4 Metody zpracování a analýzy dat

Data, která se nám podařilo získat, jsou kvantitativního charakteru. Ve výzkumu pracujeme s následujícími proměnnými: **nevěra** (nominální alternativní proměnná), **typ nevěry** (nominální proměnná), **pohlaví** (nominální alternativní proměnná), **spokojenost ve vztahu** (metrická proměnná) a **osobnostní proměnné v rámci pětifaktorového modelu** (ordinální proměnné).

Data byla nejprve zpracována v programu Microsoft Excel, posléze v programu STATISTICA 12.0 CZ. Pro prezentaci některých výsledků jsme z důvodu lepší přehlednosti využili tabulky a grafy vytvořené v programu Microsoft Word a Microsoft Excel.

K dosažení cíle č. 1, tedy zmapování výskytu nevěry, jsme si vystačili s popisnou statistikou.

χ^2 testem nezávislosti v kontingenční tabulce jsme zjišťovali, zda existují rozdíly mezi muži a ženami v nevěře. Tento test jsme využili také při porovnání pohlaví v typech nevěry, tedy u cíle č. 3.

Hypotézy H6-H10, které zjišťovaly rozdíly mezi skupinami věrných a nevěrných v jednotlivých osobnostních charakteristikách Big Five, jsme ověřovali pomocí nezávislých t-testů, neboť předpoklady normality rozdělení v rámci skupin i shody rozptylů byly přibližně dodrženy. Abychom kontrolovali riziko chyby I. typu, která mohla vzniknout v důsledku použití více statistických testů, rozhodli jsme se předtím využít multivariační analýzu rozptylu (MANOVA). Nezávislou proměnnou byla zkušenost s nevěrou, závislými proměnnými samostatné škály Big Five.

Pro ověření H11, tedy možných existujících statisticky významných rozdílů v hodnocení vztahové spokojenosti podle toho, zda se osoby dopustily nevěry, jsme využili Welchův test, neboť ten není vázán podmínkou stejných rozptylů, jako je tomu u t-testu, a tento předpoklad nebyl dodržen.

Za statisticky významné jsme považovali výsledky při hladině významnosti 95 % a $\alpha = 0,05$ (tj. p -hodnoty $< 0,05$).

4.5 Etika výzkumu

Vzhledem k tomu, že jsou probandi v dotazníku dotazováni na velmi osobní otázky, například otázky ohledně podvedení svého partnera či partnerské spokojenosti, jsme si vědomi nutnosti zajistit probandům anonymitu a bezpečí při vyplňování dotazníku. Každý proband byl tedy na začátku vyplňování obeznámen s naprostou anonymitou z naší strany a s dobrovolností podílet se na výzkumu.

K získávání dat ze stran respondentů byla využita online forma dotazníku. Domníváme se, že tímto způsobem sběru dat nedochází k tlaku na účastníky výzkumu, dále je zde možnost kdykoli během vyplňování účast ukončit.

Za samozřejmost považujeme uvedení informací ohledně účelu výzkumu a dále také uvedení kontaktu na autorku práce v případě jakéhokoliv dotazu.

4.6 Soubor

Základní soubor našeho výzkumu tvoří obyvatelé ČR v období mladé dospělosti (ve věku 18–26 let), kteří se nyní nachází v partnerském vztahu, a to minimálně 3 měsíce.

Věkovou skupinu 18–26 let jsme zvolili po vzoru výzkumu Gibson et al. (2016). Tito autoři společně také s autory Graham et al. (2016) apelují, jak jsme již uvedli v teoretické části práce, na významnost zkoumání nevěry u skupiny mladých dospělých. V tomto období se u osob tvoří normy týkající se partnerských vztahů a osoby si tyto normy přenášejí do budoucích partnerství.

Záměrně jsme zvolili všechny typy partnerského vztahu (vztah bez společného soužití, se společným soužitím – tzv. kohabitace, manželství), aby mohly být získané výsledky zobecněny na širší populaci.

Dolní hranici trvání partnerského vztahu 3 měsíce jsme zvolili na základě podobného výzkumu, ve kterém byly zkoumány rozdíly v osobnostních charakteristikách Big Five věrných a nevěrných osob. Tento výzkum byl realizován zkušenějšími výzkumníky Orzeck a Lung (2005).

Velké množství předchozích výzkumníků zařadilo do výběrového vzorku pouze vysokoškolské studenty. Tomuto limitu jsme se chtěli vyhnout. Snažili jsme se o lepší reprezentativnost z hlediska úrovně vzdělání, proto jsme do výzkumu zařadili jak vysokoškolské studenty, tak také osoby se středoškolským vzděláním, výučním listem či se základním vzděláním.

Z hlediska výběru vzorku jsme využili metodu sněhové koule a metodu příležitostného výběru. Vytvořili jsme online dotazník a skrze e-mail jsme oslovili známé a příbuzné splňující námi vytyčená kritéria. Žádali jsme je o vyplnění dotazníku a dále také o oslovení dalších osob v jejich okolí, kteří kritéria rovněž splňují. Dotazník jsme také umístili do vybraných facebookových skupin (Katedra psychologie FF OU; Střední škola řemesel Kunice; Prváci 2018/2019; Únorová miminka 2019; kuchaři číšníci; OU – Psychologie; UTB – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně; KARLOVA UNIVERZITA – studium, info, akce, inzerce; Filozofická fakulta MU Brno; Střední škola zahradnická a technická Litomyšl). Metodu příležitostného výběru jsme si zvolili především kvůli jednoduché proveditelnosti a efektivnosti (Ferjenčík, 2010). Příležitostný výběr je charakteristický tím, že se do výzkumu zapojují jedinci, pro které je charakteristická vyšší míra ochoty, a dále také tím, že nezaručuje přílišnou reprezentativnost vzorku (Ferjenčík, 2010).

4.6.1 Charakteristika výběrového souboru

Dotazník vyplnilo celkem 626 osob. Do výsledného vyhodnocení byli zařazeni pouze respondenti, kteří splňovali námi určená kritéria (věk 18 až 26 let, současná délka ve vztahu minimálně 3 měsíce) a vyplnili všechny položky dotazníku. Z těchto důvodů jsme vyřadili 97 respondentů.

Výsledného vyhodnocení se tedy zúčastnilo 529 respondentů, zastoupení jednotlivých pohlaví zobrazuje tabulka 1.

Tabulka 1 – Pohlaví respondentů

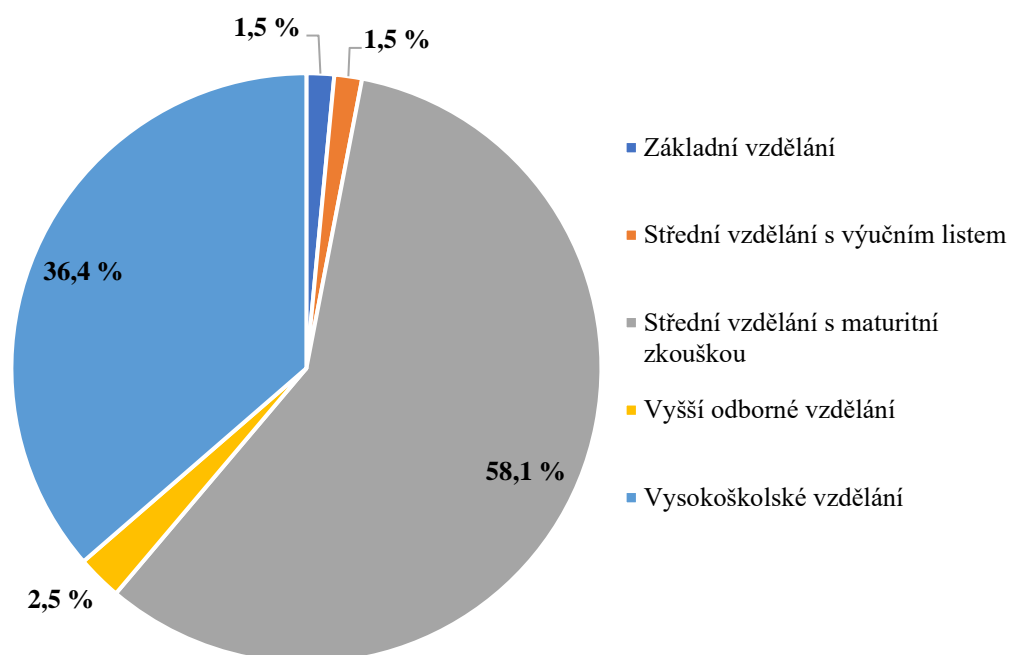
	Četnost	Rel. četnost (%)
Muž	165	31,2
Žena	364	69,8
Celkem	529	100,0

Z pohledu věku činil průměrný věk respondenta 22,1 let. Nejmladšímu respondentovi bylo 18, nejstaršímu 26 let, viz tabulka 2.

Tabulka 2 – Základní statistické charakteristiky o věku respondentů

	Věk respondentů
Počet	529
Průměr	22,10
Medián	22,00
Minimum	18,00
Maximum	26,00
Směr. odchylka	2,31

Respondenti měli nejčastěji středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou (307 odpovědí; 58,1 %) a dále pak viz graf 1.

Graf 1 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

V šetření jsme zjišťovali i současnou ekonomickou situaci respondentů. Výsledky vidíme v tabulce 3. Z tabulky je patrné, že se v našem šetření nejčastěji jednalo o studenty (392 odpovědí; 74,1 %) a dále pak o pracující (98 odpovědí; 18,5 %). Tato skutečnost není překvapující, když víme, že průměrný věk respondentů je pouze 22,1 let.

Tabulka 3 – Současná ekonomická situace respondentů

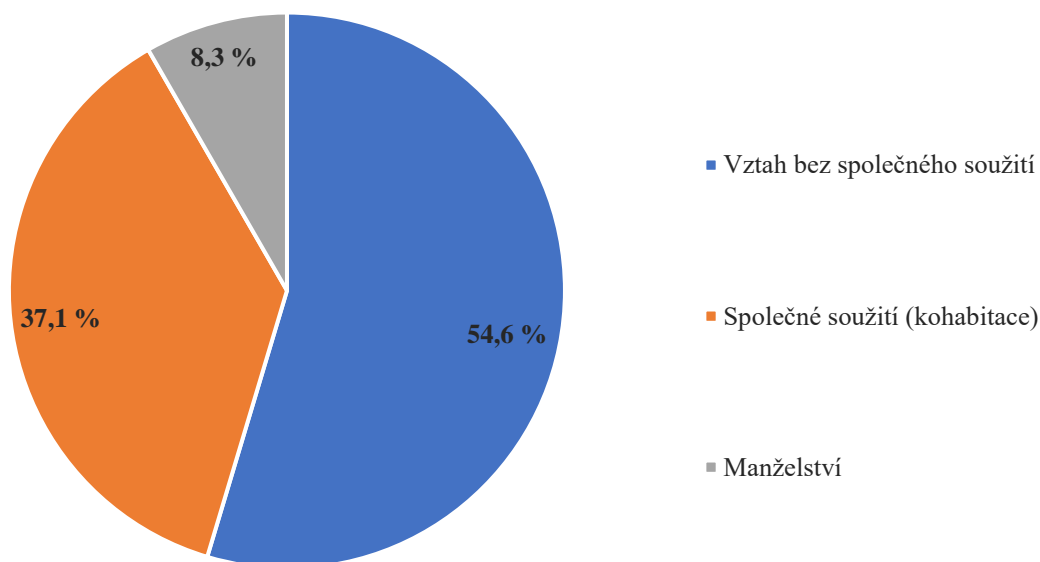
	Četnost	Rel. četnost (%)
Student	392	74,1
Pracující	98	18,5
Na mateřské či rodičovské dovolené	35	6,6
Nezaměstnaný	4	0,8
Celkem	529	100,0

V rámci šetření jsme také zjišťovali, zda jsou respondenti věřící či nikoliv. 390 respondentů (73,7 %) se označilo za ateisty, 139 respondentů za věřící (26,3 %), viz tabulka 4.

Tabulka 4 – Rozdělení respondentů podle víry

	Četnost	Rel. četnost (%)
Ateisté	390	73,7
Věřící	139	26,3
Celkem	529	100,0

Další otázka týkající se základních informací o souboru zjišťovala, v jakém partnerském vztahu respondenti v současnosti jsou. Výsledky vidíme na grafu 2. Nejčastěji se jednalo o vztah bez společného soužití (289 odpovědí; 54,6 %) a dále pak společné soužití (kohabitace). Tento vztah uvedlo 196 dotázaných (37,1 %). Dá se předpokládat, že malý výskyt manželství (44 odpovědí; 8,3 %) je stejně jako u otázky týkající se ekonomické situace dán nízkým průměrným věkem respondentů (22,1 let).

Graf 2 – Rozdělení respondentů podle typu partnerského soužití

Poslední otázkou ze základní části byla informace o délce současného partnerského vztahu. Průměrná doba, po niž jsou respondenti ve vztahu, je 3,2 let. Nejkratší doba je 0,25 let, což jsou námi stanovené 3 měsíce, nejdelší současný vztah trvá 11,08 let, tj. 11 let a 1 měsíc.

Tabulka 5 – Základní statistické charakteristiky proměnné „Počet let ve vztahu“

	Počet let ve vztahu
Počet	529
Průměr	3,20
Medián	2,75
Minimum	0,25
Maximum	11,08
Směr. odchylka	2,34

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

5.1 Výsledky k cíli č. 1

Prvním cílem práce bylo **zmapovat výskyt nevěry**. Byly stanoveny dílčí cíle, a to **zjistit, kolik procent osob je nevěrných**, a dále také, **který typ nevěry se vyskytuje nejčastěji**. Sledovali jsme tři typy nevěry – fyzickou, emoční a online nevěru.

Na základě dat jsme zjistili, kolik osob uvedlo, že se dopustilo alespoň jednoho typu nevěry. Výsledky vidíme v tabulce 6. Z tabulky je patrné, že alespoň jednoho typu nevěry se v současném partnerském vztahu dopustilo **147 respondentů (27,8 %)**.

Tabulka 6 – Rozdělení respondentů podle toho, zda se dopustili alespoň jednoho typu nevěry

	Četnost	Rel. četnost (%)
Ne	382	72,2
Ano	147	27,8
Celkem	529	100,0

Rozdělení odpovědí na jednotlivé typy nevěř vidíme v tabulce 7. Fyzické (sexuální) nevěry se dopustilo 74 dotázaných (14 %), emoční 93 dotázaných (17,6 %) a online nevěry se dopustilo 51 dotázaných (9,6 %). Z tabulky je patrné, že nejčastěji se respondenti dopustili **emoční nevěry (17,6 %)**.

Tabulka 7 – Rozdělení odpovědí na jednotlivé typy nevěry

Dopustil/a jste se během současného vztahu:	Ne	Ano
Fyzické (sexuální) nevěry	455; (86,0 %)	74; (14,0 %)
Emoční nevěry	436; (82,4 %)	93; (17,6 %)
Online nevěry	478; (90,4 %)	51; (9,6 %)

5.2 Výsledky k cíli č. 2 a k cíli č. 3

V této kapitole se zaměříme na **rozdíly v nevěře mezi muži a ženami**. Sledovali jsme proměnnou **nevěru** (cíl č. 2) i **jednotlivé druhy nevěry** (cíl č. 3). Přehled výskytu nevěry (alespoň jednoho typu nevěry) a jednotlivých typů nevěry podle pohlaví můžeme vidět v tabulce 8. Nevěry se v našem výzkumu dopouštějí častěji ženy (30,2 %) než muži (22,4 %). Převahu mají ženy také u všech dílčích typů nevěry.

Tabulka 8 – Výskyt nevěry a jednotlivých typů nevěry podle pohlaví

	Muž		Žena	
	Ne	Ano	ne	ano
Nevěra (alespoň jeden typ)	128; (77,6 %)	37; (22,4 %)	254; (69,8 %)	110; (30,2 %)
Dopustil/a jste se v současném partnerském vztahu:				
Fyzické (sexuální) nevěry	149; (90,3 %)	16; (9,7 %)	306; (84,1 %)	58; (15,9 %)
Emoční nevěry	143; (86,7 %)	22; (13,3 %)	293; (80,5 %)	71; (19,5 %)
Online nevěry	151; (91,5 %)	14; (8,5 %)	327; (89,8 %)	37; (10,2 %)

Zda se jedná o statisticky významné rozdíly, jsme ověřili pomocí X^2 testu nezávislosti v kontingenční tabulce.

Výsledky vidíme v tabulce 9. Při porovnání p-hodnot s hladinou významnosti $\alpha = 5 \%$ zjistíme, že p-hodnoty nejsou menší než 0,05 u žádného ze sledovaných typů nevěry. Neprokázali jsme tedy, že by mezi pohlavími existovaly statisticky významné rozdíly ve výskytu uvedených typů nevěry.

Tabulka 9 – Vyhodnocení X^2 testu nezávislosti v kontingenční tabulce - vliv pohlaví na nevěru

	Test. Kritérium	Stupně volnosti	P-hodnota
Nevěra (alespoň jeden typ)	3,44	1,0	0,064
Fyzická (sexuální) nevěra	3,67	1,0	0,055
Emoční nevěra	2,99	1,0	0,084
Online nevěra	0,37	1,0	0,544

Na základě výše uvedeného si můžeme odpovědět na hypotézy spadající pod cíl č. 2 a cíl č. 3:

H1: *Mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenosti s nevěrou.* Dle tabulky 8 mají s nevěrou větší zkušenosti ženy než muži (30,2 % oproti 22,4 %), dle statistických testů zde neexistuje statisticky významný rozdíl. **Hypotézu přijímáme.**

H2: *Mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenosti s emoční nevěrou.* Dle tabulky 8 se emoční nevěry dopouštějí častěji ženy než muži (19,5 % oproti 13,3 %). Existující statistické rozdíly mezi pohlavími ovšem u emoční nevěry nebyly potvrzeny. **Hypotézu přijímáme.**

H3: *Mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenosti se sexuální nevěrou.* Dle tabulky 8 víme, že u žen je výskyt sexuální nevěry častější (15,9 % oproti 9,7 % u mužů). Ani v tomto případě se nepotvrdily statisticky významné rozdíly mezi pohlavími. **Hypotézu přijímáme.**

H4: *Muži vykazují signifikantně více zkušeností s online nevěrou než ženy.* Dle tabulky 8 se online nevěry dopouštějí také častěji ženy než muži (10,2 % oproti 8,5 %). Existující statistické rozdíly mezi pohlavími se nepotvrdily ani v tomto případě. **Hypotézu nemůžeme přijmout.**

5.3 Výsledky k cíli č. 4

Cíl č. 4 se týkal **vztahu mezi osobnostními charakteristikami Big Five a nevěrou.**

V první části jsme vyhodnotili položky osobnostního dotazníku BFI-10. Vyhodnocení položek dotazníku vidíme v tabulce 10. Jedná se již o přepólované položky, respondenti odpovídali na pětibodové škále od 1 („vůbec nevystihuje“) po 5 („úplně vystihuje“).

Tabulka 10 – Vyhodnocení dílčích otázek BFI_10

	Počet	Průměr	Medián	Směr. Odchylka
... je zdrženlivý.	529	2,87	3,00	1,07
... je obvykle důvěřivý.	529	3,49	4,00	1,12
... má sklony k lenosti.	529	2,58	2,00	1,22
... je uvolněný, dobře zvládá stres.	529	3,18	3,00	1,19
... se o umění příliš nezajímá.	529	3,14	3,00	1,36
... je společenský, družný.	529	3,48	4,00	1,15
... má sklon hledat na druhých chyby.	529	3,14	3,00	1,11
... dělá svou práci důkladně.	529	3,99	4,00	0,87
... snadno znervózní.	529	3,58	4,00	1,23
... má živou představivost.	529	4,02	4,00	1,02
... je ohleduplný a vlídný téměř ke každému.	529	3,84	4,00	0,94

Na základě těchto dílčích položek byly poscítány osobnostní charakteristiky extraverze (1. a 6. položka), přívětivost (2., 7. a 11. položka), svědomitost, (3. a 8. položka) neuroticismus (4. a 9. položka) a otevřenost (5. a 10. položka). Výsledky těchto položek vidíme v tabulce 11.

Tabulka 11 – Vyhodnocení položek BIG FIVE

	Počet	Průměr	Medián	Směr. odchylka
Extraverze	529	6,35	6,00	1,85
Přívětivost	529	10,47	11,00	2,20
Svědomitost	529	6,57	7,00	1,66
Neuroticismus	529	6,76	7,00	2,12
Otevřenost	529	7,16	7,00	1,85

Na základě těchto 5 osobnostních charakteristik jsme ověřili hypotézy, zda tyto charakteristiky ovlivňují nevěru. Jako testovanou proměnnou jsme použili nevěru.

Abychom kontrolovali riziko chyby I. typu v důsledku použití více statistických testů, provedli jsme nejprve multivariační analýzu rozptylu (MANOVA), kdy nezávislou proměnnou byla zkušenost s nevěrou a závislými proměnnými byly jednotlivé škály Big Five.

Testovali jsme tedy následující hypotézu:

H5: *Mezi nevěrou a osobnostními charakteristikami existuje signifikantní vztah.*

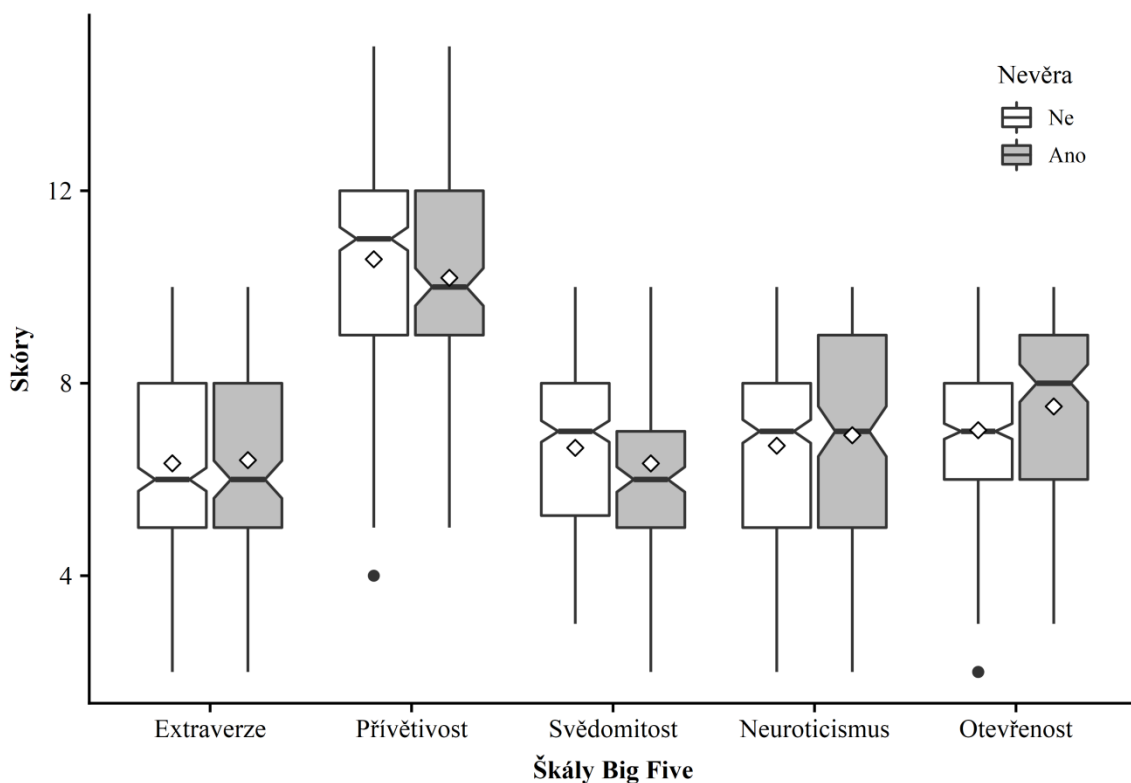
Výsledky MANOVA ukázaly, že mezi zkušeností s nevěrou a osobnostními charakteristikami existuje statisticky významný vztah, $F(5; 253) = 2,92$, $p = 0,013$, ačkoli tento vztah byl slabý, $\eta^2 = 0,03$.

Následně jsme pomocí nezávislých *t*-testů ověřili specifické hypotézy týkající se rozdílů v jednotlivých škálách Big Five (*H6-H10*). Předpoklady normality rozdělení v rámci skupin a shody rozptylů byly přibližně dodrženy.

Tabulka 12 shrnuje výsledky *t*-testů. Jak můžeme vidět, signifikantní rozdíly byly zjištěny v případě **svědomitosti**, kde osoby bez zkušenosti s nevěrou dosahovaly vyššího skóru, v případě **otevřenosti vůči zkušenosti**, kde skórovaly výše osoby se zkušeností s nevěrou. Velikosti účinku byly ovšem ve všech případech nízké: Cohenovo *d* se pohybovalo od 0,04 do 0,27. Grafické srovnání skupin umožňuje Graf 3.

Tabulka 12 – Osobnostní charakteristiky podle nevěry

Škály Big Five	„Věrní“		„Nevěrní“		Testové kritérium	P - hodnota	Cohenovo <i>d</i>
	průměr	směr. odchylka	průměr	směr. odchylka			
Extraverze	6,34	1,80	6,40	1,96	-0,37	0,712	0,04
Přívětivost	10,58	2,25	10,19	2,05	1,81	0,071	0,18
Svědomitost	6,66	1,63	6,33	1,72	2,01	0,044	0,20
Neuroticismus	6,70	2,11	6,92	2,13	-1,05	0,292	0,10
Otevřenost	7,02	1,87	7,52	1,74	-2,77	0,006	0,27

Graf 3 – Srovnání skupin podle nevěry ve škálách Big Five pomocí krabicových grafů

Na základě výše uvedených informací můžeme vyhodnotit hypotézy spadající pod cíl č. 4:

H5: Mezi nevěrou a osobnostními charakteristikami existuje signifikantní vztah. Na základě výsledků MANOVA vidíme, že mezi nevěrou a osobnostními charakteristikami existuje signifikantní vztah. **Hypotézu přijímáme.**

H6: Nevěrné osoby skórují na škále extravertizace dle Big Five signifikantně výše než osoby věrné. Na základě tabulky 12 můžeme říci, že neexistuje statisticky významný vztah mezi nevěrou a extravertizací. Rozdíl mezi oběma skupinami je minimální. **Hypotézu nemůžeme přijmout.**

H7: Nevěrné osoby skórují na škále přívětivosti dle Big Five signifikantně níže než osoby věrné. Z tabulky 12 víme, že ačkoli nevěrné osoby vykazují mírně nižší přívětivost než osoby věrné, rozdíl není statisticky významný. **Hypotézu nemůžeme přijmout.**

H8: Nevěrné osoby skórují na škále svědomitosti dle Big Five signifikantně níže než osoby věrné. Na základě tabulky 12 víme, že věrné osoby vykazují v průměru vyšší svědomitost než osoby nevěrné a tento rozdíl je statisticky významný. **Hypotézu přijímáme.**

H9: *Věrné a nevěrné osoby se neliší ve skórech na škále neuroticismu dle Big Five.* Na základě tabulky 12 víme, že rozdíl v míře neuroticismu není statisticky významný.

Hypotézu přijímáme.

H10: *Věrné a nevěrné osoby se neliší ve skórech na škále otevřenosti vůči zkušenosti dle Big Five.* Na základě tabulky 12 vidíme, že nevěrné osoby vykazují vyšší míru otevřenosti vůči zkušenosti a tento vztah je statisticky významný. **Hypotézu nemůžeme přijmout.**

5.4 Výsledky k cíli č. 5

Poslední cíl se zabýval **vztahem mezi spokojeností v partnerském vztahu a nevěrou.**

Nejprve jsme vyhodnotili dotazník CSI-32. Z dotazníku obsahujícího 32 položek se vypočítalo skóre, se kterým jsme dále pracovali. Skóre může oficiálně nabývat hodnot od 0 do 161, kdy vyšší hodnoty představují větší spokojenost ve vztahu, hodnoty pod 104,5 představují vztahovou nespokojenost.

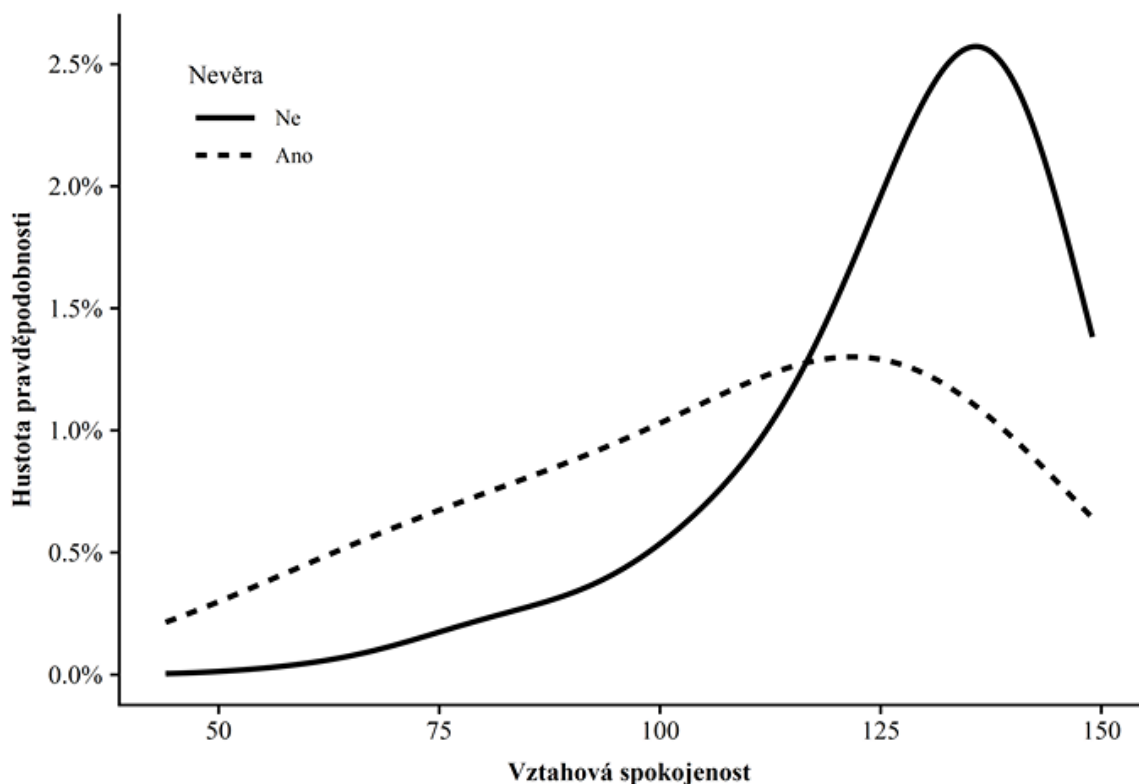
Výsledky za náš výběrový soubor vidíme v tabulce 13. Celkový průměr je 121,79. Nejnížší naměřená hodnota byla 44, nejvyšší pak 149. V případě, že se podíváme na výsledky z pohledu nevěry, vyšší vztahovou spokojenost vykazují osoby, které nejsou nevěrné, a obráceně osoby, které mají zkušenost s nevěrou, mají průměrné hodnocení 115, což je velmi blízko k hranici vztahové nespokojenosti.

Tabulka 13 – Základní statistické charakteristiky vztahové spokojenosti podle nevěry

	CSI-32	Nevěra	
		Ne	ano
		CSI-32	CSI-32
Počet	529	382	147
Průměr	121,79	127,14	107,90
Medián	129	132	115
Minimum	44	58	44
Maximum	149	149	144
Směr. odchylka	21,87	17,42	25,86

Pro ověření možných existujících statisticky významných rozdílů v hodnocení vztahové spokojenosti podle toho, zda se osoby dopustily nevěry, jsme použili Welchův t-test, protože v tomto případě nebyl předpoklad shody rozptylů dodržen (Welchův t-test není podmíněn stejnými rozptyly). Ačkoli rozdělení vztahové spokojenosti bylo negativně zešikmené, považujeme výsledky za robustní, neboť použitý vzorek byl dostatečně velký.

Výsledky Welchova t-testu podpořily naši hypotézu H11. Věrné osoby ($M = 127,14$, $SD = 17,42$) vykazovaly v průměru vyšší vztahovou spokojenost na škále CSI-32 než osoby nevěrné ($M = 107,90$, $SD = 25,86$), $t(199,11) = 9,86$, $p < 0,001$). Pozorovaný rozdíl byl přitom poměrně výrazný: Cohenovo $d = 1,10$ (vypočteno na základě směrodatné odchylky skupiny věrných osob), resp. $0,74$ (vypočteno na základě směrodatné odchylky skupiny nevěrných osob). Rozdělení vztahové spokojenosti v obou skupinách ukazuje Graf 4.

Graf 4 – Rozdělení vztahové spokojenosti (CSI-32) podle nevěry

Hypotéza **H11**: *Nevěrné osob vykazují na škále CSI-32 signifikantně nižší vztahovou spokojenost než osoby věrné. Z uvedených informací víme, že nevěrné osoby vykazují nižší vztahovou spokojenost než osoby věrné, tento rozdíl je statisticky významný. Hypotézu přijímáme.*

6 DISKUZE

Určili jsme si 5 cílů práce. Zajímá nás výskyt nevěry, konkrétně kolik procent osob je nevěrných, a dále také, který typ nevěry se vyskytuje nejčastěji. Další dva cíle byly zaměřené na zjištění rozdílů mezi nevěrou mužů a žen, přičemž v prvním případě šlo o proměnnou nevěru, v druhém případě o jednotlivé druhy nevěry. Cíl č. 4 a cíl č. 5 představovaly hlavní cíle práce, a to prozkoumat vztah mezi osobnostními charakteristikami Big Five a nevěrou a dále také vztah mezi spokojeností ve vztahu a nevěrou. Na základě prostudované literatury bylo stanoveno 11 výzkumných hypotéz.

V rámci cíle č. 1 jsme zjišťovali zastoupení nevěrných osob v našem souboru. Alespoň jednoho typu nevěry (fyzické, emoční, online) se v našem vzorku dopustilo 147 dotázaných osob, což odpovídá 27,8 %.

Jak uvádí Thompson a O'Sullivan (2016), porovnání prevalence nevěry mezi výzkumy je velmi složité, neboť téměř v každém výzkumu se výzkumníci liší v definici nevěry. I přesto jsme se rozhodli náš výsledek porovnat alespoň se třemi studiemi (Brand et al. 2007, Brand et al., 2007; Gibson et al., 2016), ve kterých byla nevěra definovaná obširnějším způsobem (jakákoliv forma romantické a/nebo sexuální angažovanosti, dlouhodobého i krátkodobého trvání). Všechny tyto studie se zabývaly podobnou věkovou kategorií, tedy osobami v mladém věku, a uváděly prevalenci nevěry v rozmezí od 17 % do 42 %. Přitom Brand et al. (2007) upozorňují v jedné ze svých studií na výskyt nevěry u 28 % osob, což po zaokrouhlení odpovídá zcela přesně našemu výsledku.

V rámci cíle č. 1 jsme dále také zhodnotili druhý dílčí cíl – který typ nevěry se vyskytuje v našem souboru nejčastěji. V tomto případě jsme neověřovali žádný předpoklad, protože jsme nenalezli ani jednu studii, ve které by byly porovnávány fyzická, sexuální a online nevěra. Z výsledků je patrné, že nejvíce osob, konkrétně 93 respondentů (17,6 %), se dopustilo emoční nevěry, 74 respondentů (14 %) přiznalo fyzickou (sexuální) nevěru a 51 respondentů (9,6 %) označilo angažovanost v online nevěře.

Pro ověření cíle č. 2 jsme stanovili hypotézu H1: Mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenostech s nevěrou. Tento předpoklad jsme potvrdili. I přestože ženy vykazovaly oproti mužům nevěru častěji (30,2 % vs. 22,4 %), rozdíl mezi skupinami nebyl signifikantní. Můžeme tedy říci, že ženy a muži v našem souboru jsou v podvádění vyrovnáni. Ke stejnému závěru, tedy že muži a ženy se v podvádění neliší, došli také další

výzkumníci (Gibson et al., 2016; Barta & Kiene, 2005; Burdette et al., 2007; Treas & Giesen, 2000). Thompson a O'Sullivan (2016) přišli s informací, že procentuální rozpětí nevěrných mužů na základě výzkumů vychází od 30–75 %, u žen od 20–68 %. Pokud porovnáme naše výsledky s tímto procentuálním rozpětím, zjistíme, že nevěra v našem výzkumném vzorku na straně žen (30,2 %) do rozpětí spadá, muži s prevalencí nevěry 22,4 % do rozpětí nespádají, procentuální výskyt nevěry u nich je v tomto výzkumu nižší. Podívejme se ovšem na výsledky již zmíněné studie Brand et al. (2007), se kterou se shodujeme v prevalenci nevěry. V případě sledování nevěry z hlediska pohlaví nám vyšly také téměř shodné výsledky. V jejich případě se k nevěře doznalo 31,4 % žen a 24,0 % mužů, což je opět velmi blízko zjištěným hodnotám v tomto výzkumu (30,2 % vs. 22,4 %). Ve druhé studii došli Brand et al. (2007) také k vyšší prevalenci nevěry na straně žen, nevěrných jich bylo 50,6 %, nevěrných mužů bylo 39,3 %.

Pohlaví se týkal i cíl č. 3, ve kterém jsme si stanovili zjistit rozdíly mezi muži a ženami v jednotlivých druzích nevěry. Tento cíl zahrnoval tři hypotézy.

H2 předpokládala, že mezi pohlavími neexistuje signifikantní rozdíl ve zkušenosti s emoční nevěrou. Tato hypotéza se potvrdila. Ženy vykazovaly sice více zkušeností s emoční nevěrou (19,5 %) než muži (13,3 %), rozdíl mezi oběma skupinami ovšem nebyl signifikantní.

Nalezli jsme pouze dvě studie týkající se rozdílů mezi pohlavími u emoční nevěry, ty ovšem došly k rozdílným výsledkům. Zatímco starší výzkum Glass a Wright (1985, in Atkins et al., 2001) hovoří o signifikantně vyšším množství žen, které jsou emočně nevěrné, novodobější výzkum opět rozdíl mezi pohlavími stírá. Při tvorbě H2 jsme se přiklonili k novodobější studii. Náš výsledek koresponduje se zjištěním této studie (Gibson et al. 2016), ve které nebyly zaznamenány signifikantní rozdíly mezi pohlavími u emoční nevěry.

Ani v případě sexuální nevěry jsme na základě prostudované literatury nepředpokládali signifikantní rozdíl mezi pohlavími. V tomto smyslu jsme zformulovali hypotézu H3, která se rovněž potvrdila. Ženy z našeho výzkumného souboru měly i v tomto případě větší zkušenosti se sexuální nevěrou (15,9 %) než muži (9,7 %), rozdíly ovšem opět nebyly statisticky významné a zkušenosti obou pohlaví se sexuální nevěrou považujeme za vyrovnané. Toto zjištění je konzistentní s předchozími poznatky (Atkins et al., 2001; Mark et al., 2011; Whisman et al., 2007, in Fincham & May, 2017).

Dle výsledků studií (Ferron et al., 2013; Weiser et al., 2018) inklinují k online nevěře častěji muži (25 %) než ženy (13 %). Na základě těchto studií jsme vytvořili hypotézu H4 týkající se online nevěry, jejíž znění je následující: Muži vykazují signifikantně více zkušeností s online nevěrou než ženy. Na základě dat můžeme říci, že v našem vzorku se online nevěry opět dopustily častěji ženy (10,2 %), méně často byli nevěrní muži (8,5 %). Existující statistické rozdíly mezi pohlavími se ani u online nevěry nepotvrdily.

Považujeme za překvapivé, že ženy vykazovaly ve všech třech typech nevěry o něco větší zkušenosti než muži. Tyto rozdíly sice nebyly v žádném z těchto případů dostatečně významné, ale tento trend nás překvapil především u online nevěry, kde jsme se domnívali, že více nevěrní jsou muži. Výsledky studie Brand et al. (2007) hovoří dokonce o signifikantním rozdílu v nevěře mezi pohlavími, přičemž více nevěrných osob bylo právě ve skupině žen. Dle nich byla žena v minulosti vyobrazována jako oddaná a věrná pečovatelka muže, zatímco muž byl znázorňován jako stvoření, které je nekontrolovatelně ovládáno primárními pudy ve smyslu plození. Dále uvádí, že tyto konstrukty podporovaly výzkumné studie, které v minulosti poukazovaly na vyšší prevalenci nevěry ze strany mužů. Novodobá výzkumná šetření ale dle výzkumníků poukazují na zastaralost těchto zjištění a nasvědčují tomu, že muži a ženy se v podvádění zásadně neliší. V tomto směru můžeme naše výsledky pokládat za další potvrzení.

Hypotézy H5–H10 se týkaly cíle č. 4, tedy vztahu Big Five a nevěry. V souladu s výzkumem (Orzeck & Lung, 2005) jsme využili multivariační analýzu rozptylu (MANOVA) a potvrdili H5, tedy že existuje signifikantní vztah mezi osobnostními charakteristikami Big Five a nevěrou. Hypotézy H6–H10 se týkaly jednotlivých faktorů Big 5 a jejich vztahu k nevěře.

Výsledky výzkumů vztahu extravertze a nevěry nejsou jednoznačné. Lidé s vyšší extravertzí mají rádi vzrušení, aktivitu, účastní se s oblibou společenských událostí a z toho může vyplývat více příležitostí k nevěře (Lin Jia et al., 2016). Vzhledem k popisu osobnostní charakteristiky extravertze a výsledků výzkumů (Turliuc & Scutaru, 2013; Orzeck & Lung, 2005; Schmitt, 2004) jsme tedy předpokládali, že na škále **extravertze** budou nevěrné osoby skórovat výše než osoby věrné. Extravertze se ovšem neukázala být v našem souboru ve významném vztahu s nevěrou, H6 se tedy nepotvrdila. Rozdíl mezi věrnými a nevěrnými osobami nebyl zaznamenán také v těchto studiích (Schmitt & Buss, 2001; Shackelford et al., 2008; Barta & Kiene, 2005).

Vztah mezi **přívětivostí** a nevěrou ve smyslu menší přívětivosti u nevěrných osob potvrzuje většina studií (Schmitt, 2004; Schmitt & Buss, 2001; Shackelford et al., 2008; Turliuc & Scutaru, 2013; Barta & Kiene, 2005). Tento vztah nás příliš nepřekvapuje, neboť lidé s nízkou přívětivostí jsou dle Hřebíčkové (2011) charakterizováni jako bezcitní, panovační a útoční. Ačkoli v našem případě nevěrné osoby vykazovaly mírně nižší skóre na škále přívětivosti než osoby věrné, tento osobnostní faktor se nepotvrdil jako významný ve vztahu k nevěře. H7 jsme tedy nemohli přijmout.

Domníváme se, že důvodem nepřijetí hypotézy H7 může být užití nevhodně krátké metody BFI-10, využití k měření osobnostních charakteristik. Jak uvádí Hřebíčková (2016), BFI-10 obsahuje málo položek, což zapříčiňuje nižší reliabilitu metody. Vzhledem k tomu, že nízká reliabilita omezuje pozorované rozdíly a vztahy, je pravděpodobné, že při využití vícepoložkového dotazníku Big Five bychom vypožorovali větší rozdíly mezi skupinou věrných a nevěrných osob.

Jako osobnostní faktor ve statisticky významném vztahu k nevěře se v naší práci projevila **svědomitost**, která – jak uvádí Hřebíčková (2011) – osoby předurčuje k zodpovědnosti a spolehlivosti. U osob nevěrných jsme v porovnání s osobami bez zkušenosti s nevěrou předpokládali nižší skóre. Hypotéza H8 byla potvrzena a naše zjištění se shoduje s předchozími poznatky (Schmitt & Buss, 2001; Shackelford et al., 2008; Turliuc & Scutaru, 2013; Barta & Kiene, 2005; Orzeck a Lung, 2005).

Vztah mezi nevěrou a osobnostním faktorem **neuroticismu** byl potvrzen pouze v jedné z námi nalezených studií (Barta & Kiene, 2005). V této škále jsme tedy nepředpokládali rozdíl mezi věrnými a nevěrnými osobami. Náš předpoklad se naplnil, rozdíl mezi skupinami nebyl statisticky významný a hypotéza H9 byla přijata. Toto zjištění je tedy také v konzistenci s předchozími zjištěními.

Signifikantně vyšší míra **otevřenosti vůči zkušenosti** vyšla vyšší u nevěrných osob v jedné z nalezených studií (Orzeck & Lung, 2005), ostatní studie žádný vztah mezi nevěrou a touto osobnostní charakteristikou neprokázaly. Domnívali jsme se tedy, že osoby věrné a nevěrné se neliší ve skóre na škále otevřenosti vůči zkušenosti. Hypotézu H10 jsme ovšem nemohli přijmout, nevěrné osoby v našem vzorku vykazovaly významně vyšší míru otevřenosti vůči zkušenosti než osoby věrné.

Zajímavé je, že otevřenost vůči zkušenosti zahrnuje mimo jiné charakteristiky, jako jsou zvědavost, vyhledávání nového a upřednostňování rozmanitého. Pro osoby skórující na této škále nízko jsou charakteristické konzervativní postoje a upřednostňování známého před neznámým (Hřebíčková, 2011). Dává nám smysl, že pokud někdo rád vyhledává nové a upřednostňuje neznámé (vyšší skóre na škále otevřenosti), nevěra pro něj může být velmi lákavým zpestřením, naopak nevěra nebude přitažlivá pro osoby, které upřednostňují známé před neznámým. Meston, Trapnell a Gorzalka (1993) zjistili souvislost mezi otevřeností vůči zkušenosti a postoji k nevěře, kdy vyšší míra této charakteristiky vedla k liberálnějším postojům ohledně sexuálního chování. Treas a Giesen (2000) v této souvislosti zjistili, že lidé s liberálními postoji jsou více nevěrní. Na základě těchto spojitostí by bylo zajímavé osobnostní charakteristiku otevřenost vůči zkušenosti ve vztahu k nevěře hlouběji prozkoumat.

Poslední ze zkoumaných hypotéz H11, která spadala pod cíl č. 5, předpokládala, že osoby nevěrné vykazují nižší vztahovou spokojenost než osoby věrné. Tento předpoklad se potvrdil a hypotézu jsme přijali. Výsledek je konzistentní s předchozími poznatky (Atkins et al., 2001; Jeanfreau et al., 2014; Shaw et al., 2013; Graham et al., 2016; Shackelford et al., 2008; Treas & Giesen, 2000; Munsch, 2012; Mark et al., 2011). Můžeme se domnívat, že i v naší populaci, tedy ve skupině mladých dospělých, může být vztahová nespokojenost rizikovým faktorem nevěry.

Připouštíme určité limity naší práce. Za výrazný limit výzkumu považujeme samotný výběr vzorku. Využili jsme metodu příležitostného výběru a metodu sněhové koule, což nezaručuje přílišnou reprezentativnost vzorku (Ferjenčík, 2010). Abychom ovšem předešli složení vzorku pouze z vysokoškolských studentů, dotazník jsme administrovali jak ve facebookových skupinách, kde se vyskytují vysokoškoláci (např. KARLOVA UNIVERZITA – studium, info, akce, inzerce), tak také ve skupinách, kde se s větší pravděpodobností vyskytují například osoby vyučené či středoškoláci s maturitní zkouškou (např. Střední škola řemesel Kunice; kuchaři číšníci). Ke zkreslení mohlo dojít z důvodu nereprezentativního vzorku, který není vyrovnaný minimálně z hlediska pohlaví.

Další limit práce se také týká výběrového vzorku. V první části testové baterie, která zjišťovala obecné informace o probandech, se nenacházela otázka mapující typ vztahu probanda z hlediska homosexuality/heterosexuality. Nemáme tedy informace o tom, zda byl výběrový vzorek složen pouze z osob v heterosexuálním páru či obsahoval také osoby

v homosexuálním páru. Za podstatný limit práce můžeme označit použití metody BFI-10, jež obsahuje málo položek, s čímž souvisí, jak uvádí Hřebíčková (2016), její nižší psychometrická kvalita. Z důvodu lepšího výsledku reliability ve smyslu vnitřní konzistence jsme se rozhodli u škály přívětivosti využít třetí položku a administrovat 11 položkový dotazník. Vzhledem k tomu, že nízká reliabilita omezuje pozorované rozdíly a vztahy, domníváme se, že bychom při využití více položkového dotazníku Big Five zjistili větší rozdíly mezi skupinou věrných a nevěrných osob. Pokud bychom výzkum realizovali opakovaně, zvážili bychom tedy využití delší škály měřící osobnostní charakteristiky Big Five, např. metodu BFI-44, jež dosahuje vyšší reliability.

Za hlavní přínos práce považujeme potvrzení vztahu mezi osobnostními charakteristikami a spokojeností v partnerství ve vztahu k nevěře. Překvapilo nás, že v českém prostředí existuje velmi málo odborné literatury a výzkumů, které by byly zaměřeny na námi zkoumanou problematiku. V českém prostředí jsme také nenalezli žádnou jinou odbornou studii, která by mapovala nevěru, do níž by byla zakomponovaná vedle fyzické a emoční nevěry také online nevěra. Vzhledem ke zvyšujícímu se trendu využívání informačních a komunikačních technologií ve společnosti jsme považovali za důležité do konceptu nevěry zakomponovat také tento typ.

Možnost praktického využití těchto poznatků vidíme v psychologickém poradenství. Domníváme se, že pochopení a znalost rizikových faktorů spjatých s nevěrou může terapeutům a poradcům pomoci při terapeutické práci s párem, u něhož došlo k odhalení nevěry.

Pro budoucí výzkum v oblasti rizikových faktorů nevěry považujeme za klíčové nastolit mezi výzkumníky konsenzus týkající se definice obecné nevěry, jednotlivých typů nevěry (fyzická, emoční a online nevěra) a také přesně definovat, jaké chování představuje který typ nevěry.

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy nevěry, za nejvíce prozkoumanou považujeme nevěru fyzickou (sexuální). V dalším výzkumu bychom v neposlední řadě zvážili možnost zaměřit se na vztah mezi osobnostními charakteristikami a online nevěrou či na vztah mezi osobnostními charakteristikami a emoční nevěrou.

ZÁVĚR

První cíl této práce byl zmapovat výskyt nevěry. Nevěra se vyskytovala u 27,8 %. Nejčastěji se v této skupině objevovala emoční nevěra (17,6 %), dále fyzická nevěra (14,0 %) a nejméně často online nevěra (9,6 %).

Druhý cíl zjišťoval rozdíly mezi muži a ženami v nevěře, přičemž se potvrdilo, že mezi pohlavími neexistuje rozdíl ve zkušenosti s nevěrou.

Třetí cíl práce se týkal rozdílů mezi pohlavími v jednotlivých typech nevěry. Signifikantní rozdíly mezi pohlavími nebyly prokázány u žádného typu nevěry (emoční, sexuální ani online nevěra).

Předposlední, tedy čtvrtý cíl práce, byl zaměřen na prozkoumání vztahu mezi osobnostními charakteristikami Big Five a nevěrou. Výsledky poukázaly na vztah mezi osobnostními charakteristikami Big Five a nevěrou, přičemž významné rozdíly mezi věrnými a nevěrnými byly zjištěny u svědomitosti, kde osoby bez zkušenosti s nevěrou dosahovaly vyššího skóru, a v případě otevřenosti vůči zkušenosti, kde skórovaly výše osoby se zkušeností s nevěrou. U faktoru extraverte, přívětivosti a neuroticismu neodhalila analýza dat statisticky významný vztah k nevěře.

Poslední cíl zjišťoval souvislost mezi nevěrou a spokojeností ve vztahu. Tato souvislost byla potvrzena. Nevěrné osoby vykazovaly nižší vztahovou spokojenost na škále CSI-32 než osoby věrné.

SOUHRN

Práce se primárně zabývá osobnostními charakteristikami a partnerskou spokojeností ve vztahu k nevěře. Zajímá nás ovšem také výskyt nevěry, konkrétně kolik procent osob je nevěrných, a dále také, který typ nevěry se vyskytuje nejčastěji. V práci byly dále zkoumány rozdíly v nevěře mezi pohlavími, a to jak u nevěry v obecném smyslu, tak také u jednotlivých druhů nevěry.

Práce obsahuje teoretickou a výzkumnou část. Část teoretická zahrnuje 2 hlavní kapitoly. V první kapitole je rozebírána problematika vymezení a výskytu nevěry, kde se zabýváme její definicí a členěním a také zde poukazujeme na metodologické problémy, které s sebou nese rozdílné pojmání nevěry mezi výzkumníky. Mimo jiné se zde stručně zabýváme tím, jaké mohou být následky odhalené nevěry.

Druhá kapitola, kterou považujeme za stěžejní, rozebírá rizikové faktory nevěry, které jsou rozděleny do podkapitol, přičemž toto rozdělení je koncipováno dle autorů Allen a Atkins (2005) na individuální rizikové faktory na straně podvádějícího jedince, individuální rizikové faktory na straně podváděného, rizikové faktory na straně vztahu a rizikové kontextuální faktory (příležitost).

V části výzkumné je nejprve popsán výzkumný problém, uvedeny cíle práce a výzkumné hypotézy. V práci bylo celkem stanoveno 5 cílů a 11 alternativních hypotéz.

Následně ve čtvrté kapitole popisujeme design samotného výzkumu. Vzhledem ke stanoveným cílům byl zvolen kvantitativní metodologický přístup, data byla sbírána formou elektronického dotazníku. Z hlediska metody výběru vzorku byla využita metoda sněhové koule a metoda příležitostného výběru. V první části dotazníkové baterie se nacházely otázky mapující sociodemografické údaje respondenta a otázky ohledně typu současného partnerského vztahu a délky jeho trvání. Ve druhé části bylo zjišťováno, zda se proband dopustil nevěry, popř. jakého druhu nevěry. Dopuštění se nevěry bylo zjišťováno třemi otázkami vlastní tvorby po vzoru výzkumu Gibson et al. (2016). Třetí část baterie tvořil inventář Big Five Inventory (BFI-10) autorů Rammstedt a John (2007), který zjišťoval osobnostní charakteristiky dle modelu Big Five.

V poslední části jsme zjišťovali míru spokojenosti ve vztahu, k těmto účelům byl využit dotazník The Couple Satisfaction Index (CSI-32). Autory této metody jsou Funk a Rogge (2007). Výzkumný vzorek po očištění dat tvořilo 529 respondentů (165 mužů a 364 žen) ve věku 18–26 let, kteří se v době sběru dat nacházeli v partnerském vztahu. Minimální doba aktuálního partnerského vztahu probandů byla 3 měsíce.

Následují výsledky výzkumu, které jsou řazeny do podkapitol dle cílů práce. Dle výsledků statistické analýzy jsme přijali celkem 7 alternativních hypotéz, 4 jsme nemohli přijmout. Pomocí deskriptivní statistiky jsme zjistili prevalenci nevěry. Nevěra se vyskytovala u 27,8 % osob, přičemž nejčastěji se probandi dopouštěli emoční nevěry (17,6 %). Za pomoci multivariační analýzy rozptylu (MANOVA) byla zjištěna souvislost mezi osobnostními charakteristikami Big Five a nevěrou, přičemž nezávislé t-testy poukázaly na významný vztah mezi svědomitostí a nevěrou (osoby věrné dosahovaly vyššího skóre než osoby nevěrné) a dále také mezi otevřeností vůči zkušenosti a nevěrou (osoby nevěrné skórovaly výše než osoby věrné). Potvrzena byla také souvislost mezi partnerskou spokojeností a nevěrou, kdy osoby nevěrné vykazovaly nižší vztahovou spokojenost. Pro tyto účely byl využit Welchův t-test. Souvislost mezi pohlavími a nevěrou jsme ověřovali pomocí X^2 testu nezávislosti v kontingenční tabulce, přičemž tato souvislost nebyla prokázána, a to jak v nevěře obecně, tak ani v jejích jednotlivých typech (fyzická, emoční, online).

Poslední kapitola je věnována diskuzi, kde rozebíráme dosažené výsledky a srovnáváme je s dosavadním výzkumem. V diskuzi uvádíme také limity práce. Ty spatřujeme především v metodě výběru vzorku (metoda sněhové koule a metoda příležitostného výběru) a dále také ve výběru metody BFI-10, která obsahuje málo položek. Možnost využití výsledků v praxi vidíme v psychologickém poradenství. V budoucím výzkumu považujeme za důležité zaměřit se na jednotnou definici nevěry mezi výzkumníky, z hlediska typů nevěry bychom doporučili zaměřit se na méně prozkoumané typy nevěry – online a emoční nevěru.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

1. Adams, H. M., Luevano, V. X., & Jonason, P. K. (2014). Risky business: Willingness to be caught in an extra-pair relationship, relationship experience, and the Dark Triad. *Personality and Individual Differences, 66*, 204–207. doi:10.1016/j.paid.2014.01.008
2. Ali, F., & Chamorro-Premuzic, T. (2010). The dark side of love and life satisfaction: Associations with intimate relationship, psychopathy and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences, 40*, 440–450. doi:10.1016/j.paid.2009.10.016.
3. Allen, E. S., & Atkins, D. C. (2005). The multidimensional and developmental nature of infidelity: Practical implications. *Journal of Clinical Psychology, 61*, 1371–1382. doi:10.1002/jclp.20187
4. Allen, E. S., Atkins, D. C., Baucom, D. H., Snyder, D. K., Gordon, K. C., & Glass, S. P. (2005). Intrapersonal, interpersonal, and contextual factors in engaging in and responding to extramarital involvement. *Clinical Psychology: Science and Practice, 12*, 101–130. doi:10.1093/clipsy.bpi014
5. Allen, E. S., & Baucom, D. H. (2004). Adult attachment and patterns of extradyadic involvement. *Family Process, 43*(4), 467–488. doi:10.1111/j.1545-5300.2004.00035.x
6. Allen, E. S., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., Markman, H. J., Williams T., Melton, J., & Clements M. L. (2008). Premarital precursors of marital infidelity. *Family Process, 47*, 243–259. doi:10.1111/j.1545-5300.2008.00251.x
7. Atkins, D. C., Baucom, D. H., & Jacobson, N. S. (2001). Understand infidelity: Correlates in a national random sample. *Journal of Family Psychology, 15*(4), 735–749. doi:10.1037//0893-3200.15.4.735
8. Atkins, D. C., Eldridge, K. A., Baucom, D. H., & Christensen, A. (2005). Infidelity and behavioral couple therapy: Optimism in the face of betrayal. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 73*(1), 144–150. doi:10.1037/0022-006X.73.1.144
9. Arasteh, K., Des Jarlais, D. C., & Perlis, T. E. (2008). Alcohol and HIV sexual risk behaviors among injection drug users. *Drug and Alcohol Dependence, 95*, 54–61. doi:10.1016/j.drugalcdep.2007.12.008

10. Barta, W. D., & Kiene, S. M. (2005). Motivations for infidelity in heterosexual dating couples: The roles of gender, personality differences, and sociosexual orientation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 22(3), 339–360. doi:10.1177/0265407505052440
11. Berman, M. I., & Frazier, P. A. (2005). Relationship power and betrayal experience as predictors of reactions to infidelity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31, 1617–1627. doi:10.1177/0146167205277209
12. Birnbaum, M. H. (2004). Human research and data collection via the internet. *Annual Review of Psychology*, 55, 803–832. doi:10.1146/annurev.psych.55.090902.141601
13. Blow, A. J., & Harnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships I: A methodological review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 183–216. doi:10.1111/j.1752-0606.2005.tb01555.x
14. Bourdage, J. S., Lee, K., Ashton, M. C., & Perry, A. (2007). Big Five and HEXACO model personality correlates of sexuality. *Personality and Individual Differences*, 43(6), 1506–1516. doi:10.1016/j.paid.2007.04.008
15. Brand, R. J., Markey, C. M., Mills, A., & Hodges, S. D. (2007). Sex differences in self-reported infidelity and its correlates. *Sex roles*, 57, 101–109. doi:10.1007/s11199-007-9221-5
16. Brewer, G., Hunt, D., James, G., & Abell, L. (2015). Dark Triad traits, infidelity and romantic revenge. *Personality and Individual Differences*, 83, 122–127. doi: 10.1016/j.paid.2015.04.007
17. Buunk B. P., & Dijkstra P. (2004). Men, women, and infidelity: Sex differences in extradyadic sex and jealousy. 103–120. doi:10.4324/9781410610652-6
18. Burdette, A. M., Ellison, C. G., Sherkat, D. E., & Gore, K. A. (2007). Are there religious variations in marital infidelity? *Journal of Family Issues*, 28, 1553-1581. doi:10.1177/0192513X07304269
19. Buss, D. M. (2004). *The evolution of desire. Strategies of human mating*. New York: Basic Books.
20. Cano, A., & O’Leary, K., D. (2000). Infidelity and separations precipitate major depressive episodes and symptoms of nonspecific depression and anxiety. threats of marital dissolution. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68, 774–781. doi:10.1037/0022-006X.68.5.774

21. Cravens, J. D., & Whiting, J. B. (2014). Clinical implications of internet infidelity. *The American Journal of Family Therapy*, 42, 325–339. doi:10.1080/01926187.2013.874211
22. Český statistický úřad. (2016). *Rozvody podle příčiny rozvratu manželství*. Získáno z <https://www.czso.cz/documents/10180/45948556/13006717rc10.pdf/0c3424df-0a6e-4ece-a309-4dd4d34d1e89?version=1.1>
23. Český statistický úřad. (2018). *Pohyb obyvatelstva – rok 2017*. Získáno z <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/pohyb-obyvatelstva-rok-2017>
24. DeVellis, R. F. (2017). *Scale development: Theory and applications*. Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.
25. Feldman, S. S., & Cauffman, E. (1999). Your cheatin' heart: Attitudes, behaviors, and correlates of sexual betrayal in late adolescents. *Journal of research on Adolescence*, 9, 227–253. doi:10.1207/s15327795jra0903_1
26. Ferjenčík, J. (2010). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál.
27. Ferron, A., Lussier, Y., & Sabourin, S. (2013). Spousal problems arising from internet usage. *Cyber infidelity and Sexting. Integrating Science and Practice*, 3(2), 27–31.
28. Fincham, F. D., & May R. W. (2017). Infidelity in romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 13, 70–74. doi:10.1016/j.copsyc.2016.03.008
29. Funk, J. L., & Rogge, R. D. (2007). Testing the ruler with item response theory: Increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal Of Family Psychology*, 21(4), 572–583. doi:10.1037/0893-3200.21.4.572
30. Gibson, K. A. V., Thompson, A. E., & O'Sullivan, L. F. (2016). Love the neighbour: Personality traits, relationship quality, and attraction to others as predictors of infidelity among young adults. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 25(3), 186–198. doi:10.3138/cjhs.253-A2
31. Gordon, K. C., Baucom, D. H., & Snyder, D. K. (2004). An integrative intervention for promoting recovery from extramarital affairs. *Journal of Marital and Family Therapy*, 30, 213–321.
32. Graham, S., M., Negash, S., Lambert, N., M., & Fincham, F., D. (2016). Problem drinking and extradyadic sex in young adult romantic relationships. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 35(2), 152–170. doi:10.1521/jscp.2016.35.2.152

33. Guadagno, R. E., & Sagarin, B. J. (2010). Sex differences in jealousy: An evolutionary perspective on online infidelity. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(10), 2636-2655. doi:10.1111/j.1559-1816.2010.00674.x
34. Guitar, A. E., Geher, G., Kruger, D. J., Garcia, J. R., Fisher, M. L., & Fitzgerald, C. J. (2017). Defining and Distinguishing Sexual and Emotional Infidelity. *Current Psychology*, 36, 434–446. doi:10.1007/s12144-016-9432-4
35. Hall, J. H., Fals-Stewart, W., & Fincham, F. D. (2008). Risky sexual behavior among married alcoholic men. *Journal of Family Psychology*, 22(2), 287–292. doi:10.1037/0893-3200.22.2.287
36. Hřebíčková, M. (2011). *Pětifaktorový model v psychologii osobnosti. Přístupy, diagnostika, uplatnění*. Praha: Grada Publishing.
37. Hřebíčková, M., Jelínek, M., Blatný M., Brom, C., Burešová, I., Graf, S., ... Zábrodská, K. (2016). Big Five Inventory: Základní psychometrické charakteristiky české verze BFI-44 a BFI-10. *Československá Psychologie*, 60(6), 567–583.
38. Ingledew, D. K., & Ferguson, E. (2007). Personality and riskier sexual behaviour: Motivational mediators. *Psychology and Health*, 22(3), 291–315. doi:10.1080/14768320600941004
39. Jandourek, J. (2012). *Slovník sociologických pojmů*. Praha: Grada Publishing.
40. Jeanfreau, M. M., Jurich, A. P., & Mong, M. D. (2014). Risk factors associated with women's marital infidelity. *Contemporary Family Therapy*, 36, 327–332. doi:10.1007/s10591-014-9309-3
41. Kaighobadi, F., Starratt, V. G., Shackelford, T. K., & Popp, D. (2008). Male mate retention mediates the relationship between female sexual infidelity and female-directed violence. *Personality and Individual Differences*, 44, 1422–1431. doi:10.1016/j.paid.2007.12.010
42. Komárková, S. (2012). *Motivace zaměstnanců*. (Nepublikovaná diplomová práce). Univerzita Palackého v Olomouci.
43. Kraaykamp, G. (2002). Trends and countertrends in sexual permissiveness: Three decades of attitude change in the Netherlands 1965–1995. *Journal of Marriage and Family*, 64, 225–239. doi:10.1111/j.1741-3737.2002.00225.x
44. Kuroki, M. (2013). Opposite-sex coworkers and marital infidelity. *Economics Letters*, 118, 71–73. doi:10.1016/j.econlet.2012.09.023

45. Lalasz, C. B., & Weigel, D. J. (2011). Understanding the relationship between gender and extradyadic relations: The mediating role of sensation seeking on intentions to engage in sexual infidelity. *Personality and Individual Differences, 50*, 1079–1083. doi:10.1016/j.paid.2011.01.029
46. Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing.
47. Lee, K., Ashton, M. C., Wiltshire, J., Bourdage, J. S., Visser, B. A., & Gallucci, A. (2013). Sex, power, and money: Prediction from the Dark Triad and honesty–humility. *European Journal of Personality, 27*(2), 169–184. doi:10.1002/per.1860
48. Lin Jia T., Kah Ing H., & Lee M. CH. CH. (2016). A review of personality factors on infidelity. *Jurnal Psikologi Malaysia, 30*(1), 126–141.
49. Liu, C. (2000). A theory of marital sexual life. *Journal of Marriage the Family, 62*, 363–374. doi:10.1111/j.1741-3737.2000.00363.x
50. Mark, P. K., Janssen, E., & Milhausen, R. R. (2011). Infidelity in heterosexual couples: Demographic, Interpersonal, and Personality-Related Predictors of Extradyadic Sex. *Archives of Sexual Behavior, 40*, 971–982. doi:10.1007/s10508-011-9771-z
51. McKibbin, W. F., Miner, E. J., Shackelford, T. K., Ehrke, A. D., & Weekes Shackelford, V.A. (2014). Men’s mate retention varies with men’s personality and their partner’s personality. *Personality and Individual Differences, 56*, 62–67. doi:10.1016/j.paid.2013.08.022
52. Moller, N. P., & Vossler, A. (2015). Defining infidelity in research and couple counselling: A qualitative study. *Journal of Sex Marital Therapy, 41*(5), 487–497. doi: 10.1080/0092623X.2014.931314
53. Munsch, CH. L. (2012). The science of two timing: The state of infidelity research. *Sociology Compass, 6*(1), 46–59. doi:10.1111/j.1751-9020.2011.00434.x
54. Negy, C., Plaza, D., Reig-Ferrer, A., & Fernandez-Pascual, M. D. (2018). Is Viewing Sexually Explicit Material Cheating on Your Partner? A Comparison Between the United States and Spain. *Archives of Sexual Behavior, 47*(3), 737–745. Doi:10.1007/s10508-017-1125-z
55. Orzeck, T., & Lung, E. (2005). Big-Five personality differences of cheaters and non-cheaters. *Current Psychology, 24*(4), 274–286. doi:10.1007/s12144-005-1028-3

56. O'Sullivan, L. F., & Ronis, S. T. M. (2013). Virtual cheating hearts: Extradynamic and poaching interactions among adolescents with links to online sexual activities. *Canadian Journal of Behavioural Science, 45*(3), 175–184. doi:10.1037/a0031683
57. Paulík, K. (2010). *Psychologie lidské odolnosti*. Praha: Grada Publishing.
58. Pereira, M. G., Taysi E., Orcan, F., & Fincham, F. (2014). Attachment, infidelity, loneliness in college students involved in a romantic relationship: The role of relationship, satisfaction, morbidity, and prayer for partner. *Contemporary Family Therapy, 36*, 333–350. doi:10.1007/s10591-013-9289-8
59. Parker, T. S., & Wampler, K. S. (2003). How bad is it? Perceptions of the relationship impact of different types of internet sexual activities. *Contemporary Family Therapy, 25*, 415–429. doi:10.1023/A:1027360703099
60. Pinto, R., & Arantes, J. (2017). The relationship between sexual and emotional promiscuity and infidelity. *Athens Journal Of Social Sciences, 4*(4), 385–398. doi:10.30958/ajss.4-4-3
61. Poláčková, Z. (2016). Přehled pohlavně přenosných onemocnění. *Sexuální a reprodukční medicína pro praxi, 17*(3), 124–128.
62. Poulsen, F. O., Busby, D. M., & Galovan, A. M. (2013). Pornography use: Who uses it and how it is associated with couple outcomes. *Journal of Sex Research, 50*, 72–83. doi:10.1080/00224499.2011.648027
63. Previti, D., & Amato, P. R. (2004). Is infidelity a cause or a consequence of poor marital quality? *Journal of Social and Personal Relationships, 21*(2), 217–230. doi:10.1177/0265407504041384
64. Rammstedt, B., & John, O. P. (2007). Measuring personality in one minute or less: A10-item short version of the Big Five Inventory in English and German, *Journal of Research in Personality, 41*, 203–212. doi:10.1016/j.jrp.2006.02.001
65. Shackelford, T. K., Besser, A., & Goetz, A. T. (2008). Personality, marital satisfaction, and probability of marital infidelity. *Individual Differences Research, 6*(1), 13–25.
66. Shackelford, T. K., & Buss, D. M. (2000). Marital satisfaction and spousal cost-infliction. *Personality and Individual Differences, 28*, 917–928. doi:10.1016/S0191-8869(99)00150-6
67. Shackelford, T. K., LeBlanc, G. J., & Drass, E. (2000). Emotional reactions to infidelity. *Cognition and Emotion, 14*, 643–659. doi:10.1080/02699930050117657

68. Rhoades, G. K., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2009). The pre-engagement cohabitation effect: A replication and extension of previous findings. *Journal of Family Psychology, 23*, 107–111. doi:10.1037/a0014358
69. Schnarch, D., & Morehouse, R. (2002). Online sex: Dyadic crisis, and pitfalls for MFTs. *Family Therapy Magazine, 1*(5), 14–19.
70. Shaw, A. M. M., Rhoades, G. K., Allen, E. S., Stanley S. M., & Markman H. J. (2013). Predictor of Extradyadic Sexual Involvement in Unmarried Opposite-Sex Relationships. *The Society for the Scientific Study of Sexuality, 50*(6), 598–610. doi: 10.1080/00224499.2012.666816
71. Shimberg, J., Josephs, L., & Grace, L. (2016). Empathy as a mediator of attitudes toward infidelity among college students. *Journal of Sex & Marital Therapy, 42*(4), 353–368. doi:10.1080/0092623X.2015.1053019
72. Schmitt, D. P. (2004). The big five related to risky sexual behaviour across 10 world regions: Differential personality associations of sexual promiscuity and relationship infidelity. *European Journal of Personality, 18*, 301–319. doi:10.1002/per.520
73. Schmitt, D. P., & Buss, D. M. (2001). Human mate poaching: Tactics and temptations for infiltrating existing mateships. *Journal of Personality and Social Psychology, 80*(6), 894–917. doi:10.1037//0022-3514.80.6.894
74. Schneider, J. P. (2000). Effects of cybersex addiction on the family: Results of a survey. *Sexual Addiction and Compulsivity, 2*, 12–33. doi: 10.1080/10720160008400206
75. Slezáčková, A. (2012). *Průvodce pozitivní psychologií. Nové přístupy, aktuální poznatky, praktické aplikace*. Praha: Grada Publishing.
76. Thompson, A. E., & O’Sullivan, L. F. (2016). Drawing the line: The development of a comprehensive assesment of infidelity judgements. *Journal of Sex Research, 53*(8), 910–926. doi:10.1080/00224499.2015.1062840
77. Turliuc, M. N., & Scutaru, E. L. (2013). A semi-model of predictive factors for mixed infidelity. *Annals of the Alexandru Ioan Cuza University: Psychology Series, 22*(2), 35–51.
78. Treas, J., & Giesen, D. (2000). Sexual infidelity among married and cohabitating Americans. *Journal of Marriage and the Family, 62*(1), 48–60. doi:10.1111/j.1741-3737.2000.00048.x

79. Walsh, J. L., Fielder, R. L., Carey, K. B., & Carey, M. P. (2013). Changes in women's condom use over the first year of college. *Journal of Sex Research, 50*, 1288–138. doi:10.1080/0022499.2011.642024
80. Wang, CH., King, M. L., & Debernardi, N. R. (2012). Adult attachment, cognitive Appraisal, and university students' reactions to romantic infidelity. *Journal of College Counseling, 15*, 101–116. doi:10.1002/j.2161-1882.2012.00009.x
81. Weiser, D. A., Niehuis, S., Flora, J., Punyanunt-Carter, N. M., Arias, V. S., & Baird, R. H. (2018). Swiping right: Sociosexuality, intentions to engage in infidelity, and infidelity experiences on Tinder. *Personality and Individual Differences, 133*, 29–33. doi:10.1016/j.paid.2017.10.025
82. Weiss, P., & Zvěřina, J. (2001). *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál.
83. Whitty, M. T. (2003). Pushing the wrong buttons: Men's and women's attitudes toward online and offline infidelity. *CyberPsychology & Behavior, 6*, 569–579. doi:10.1089/109493103322725342
84. Willerton, J. (2012). *Psychologie mezilidských vztahů*. Praha: Grada Publishing.
85. Yeniceri, Z., & Kökdemir, D. (2006) University students' perceptions of, and explanations for, infidelity: The development of the infidelity questionnaire (INFQ). *Social Behavior And Personality, 34*(6), 639–650. doi:10.2224/sbp.2006.34.6.639
86. Young K, S, O' Mara J., & Buchanan, J. (2000). Cybersex and infidelity online: Implications for evaluation and treatment. *Sexual Addiction and compulsivity, 7*(10), 59–74.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Pohlaví respondentů.....	37
Tabulka 2 – Základní statistické charakteristiky o věku respondentů	37
Tabulka 3 – Současná ekonomická situace respondentů	38
Tabulka 4 – Rozdělení respondentů podle víry	39
Tabulka 5 – Základní statistické charakteristiky proměnné „Počet let ve vztahu“	40
Tabulka 6 – Rozdělení respondentů podle toho, zda se dopustili alespoň jednoho typu nevěry.....	41
Tabulka 7 – Rozdělení odpovědí na jednotlivé typy nevěry	41
Tabulka 8 – Výskyt nevěry a jednotlivých typů nevěry podle pohlaví	42
Tabulka 9 – Vyhodnocení X^2 testu nezávislosti v kontingenční tabulce - vliv pohlaví na nevěru.....	42
Tabulka 10 – Vyhodnocení dílčích otázek BFI _10	44
Tabulka 11 – Vyhodnocení položek BIG FIVE	44
Tabulka 12 – Osobnostní charakteristiky podle nevěry.....	45
Tabulka 13 – Základní statistické charakteristiky vztahové spokojenosti podle nevěry	47

Seznam grafů

Graf 1 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	38
Graf 2 – Rozdělení respondentů podle typu partnerského soužití	39
Graf 3 – Srovnání skupin podle nevěry ve škálách Big Five pomocí krabicových grafů ...	46
Graf 4 – Rozdělení vztahové spokojenosti (CSI-32) podle nevěry	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Český a cizojazyčný abstrakt diplomové práce	68
Příloha 2: Printscreen elektronického dotazníku	70

PŘÍLOHA 1: ČESKÝ A CIZOJAZYČNÝ ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Osobnostní charakteristiky a spokojenost v partnerství ve vztahu k nevěře

Autor práce: Bc. Soňa Švancarová

Vedoucí práce: PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

Počet stran a znaků: 65 stran, 121 882 znaků

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 86

Abstrakt:

Tato práce se primárně zabývá osobnostními charakteristikami a spokojeností v partnerství ve vztahu k nevěře. Dalším cílem práce bylo zmapovat výskyt nevěry. Byly zkoumány také rozdíly v nevěře mezi pohlavími, a to jak v nevěře obecně, tak také u jednotlivých druhů nevěry.

Ve výzkumu byl využit kvantitativní metodologický přístup. Data byla sbírána elektronickým dotazníkem. Nevěra byla zjišťována skrze tři otázky vlastní tvorby. K měření osobnostních charakteristik Big Five byl použit inventář BFI-10, k vyhodnocení partnerské spokojenosti posloužil dotazník CSI-32. Výběrový vzorek, který byl vybrán metodou příležitostného výběru a sněhové koule, čítal 529 respondentů ve věku 18–26 let.

Nevěru přiznalo 27,8 % osob, probandi se nejčastěji dopouštěli emoční nevěry (17,6 %). Výsledky výzkumu dále poukázaly na souvislost mezi osobnostními charakteristikami Big Five a nevěrou. Jako významný se jevil vztah mezi svědomitostí a nevěrou a mezi otevřeností vůči zkušenosti a nevěrou. Potvrzen byl také vztah mezi spokojeností ve vztahu a nevěrou. Rozdíl mezi pohlavími nebyl prokázán v případě nevěry obecně ani u jednotlivých druhů nevěry.

Klíčová slova: nevěra, osobnostní charakteristiky, Big Five, partnerská spokojenost

ABSTRACT OF THESIS

Title: Personality traits and partnership satisfaction in relation to infidelity

Author: Bc. Soňa Švancarová

Supervisor: PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

Number of pages and characters: 65 pages, 121 882 characters

Number of appendices: 2

Number of references: 86

Abstract:

This thesis deals primarily with personality traits and partnership satisfaction in relation to infidelity. Another aim of the thesis was to map out an infidelity occurrence. Also the differences in infidelity between the genders were surveyed, both in infidelity generally and in individual kinds of infidelity.

The research used a quantitative methodological approach. The data were collected through an electronic questionnaire. Infidelity was surveyed through three questions of my own provenance. For measuring the Big Five personality traits, an inventory BFT-10 was used, for a partnership satisfaction evaluation the CSI-32 questionnaire was used. The selected sample, which was selected by an occasional sampling method and snowball sampling method, comprised 529 respondents aged 18-26 years.

27,8 % individuals confessed infidelity, the sample members committed mostly emotional infidelity (17,6 %). Furthermore, the research results pointed out relations between the Big Five personality traits and infidelity. Also a connection between partnership satisfaction and infidelity were confirmed. No proof was proved between the genders, neither in the case of infidelity in general, nor in the case of individual kinds of infidelity.

Key words: infidelity, personality traits, Big Five, partnership satisfaction

PŘÍLOHA 2: PRINTSCREEN ELEKTRONICKÉHO DOTAZNÍKU

Osobnostní charakteristiky a spokojenost v partnerství ve vztahu k nevěře

Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku. Vyplněný dotazník mi bude sloužit jako podklad pro výzkum v rámci mé bakalářské práce „Osobnostní charakteristiky a spokojenost v partnerství ve vztahu k nevěře“.

Dotazník je určen pro osoby ve věku 18–26 let, kteří se nyní nachází minimálně tři měsíce v partnerském vztahu či v manželství.

Dotazník je anonymní a Vámi poskytnutá data jsou určena výhradně pro potřeby zmíněného výzkumu. Vyplnění dotazníku je zcela dobrovolné.

Děkuji za Váš čas!

V případě dotazů mě kontaktujte na emailové adrese svancarova9@seznam.cz

Soňa Švancarová

Další

Nikdy přes Formuláře Google neposílejte hesla.

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem. [Nahlásit zneužití](#) - [Smluvní podmínky služby](#) - [Zásady ochrany soukromí](#)

Google Formuláře

Obecné informace

Vaše pohlaví:

- Muž
- Žena

Napište Váš věk v letech:

Vaše odpověď _____

Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní vzdělání
- Střední vzdělání s výučním listem
- Střední vzdělání s maturitní zkouškou
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

V současné době jste:

- Student
- Pracující
- Nezaměstnaný
- Na mateřské či rodičovské dovolené

Řadíte se mezi:

- Věřící
- Ateisty

V jakém typu partnerského vztahu se nyní nacházíte?

- Vztah bez společného soužití
- Společné soužití (kohabitace)
- Manželství

Jak dlouho nyní setrváváte v současném partnerském vztahu? (Vyplňte délku v letech a měsících).

Vaše odpověď _____

Dopustil/a jste se v současném partnerském vztahu fyzické (sexuální) nevěry?

Fyzická (sexuální) nevěra v sobě zahrnuje výčet přímých sexuálních aktivit, které jedinec provozuje s další osobou „za zády“ svého primárního partnera. Ve výčtech aktivit u sexuální nevěry se objevuje například líbání, masturbace před jinou osobou, dotýkání se genitálií, orální sex, vaginální/anální sexuální styk.

- Ano
- Ne

Dopustil/jste se během současného vztahu emoční nevěry?

Emoční nevěra je charakteristická investováním lásky, času a pozornosti do jiné osoby než do primárního partnera. Osoba se toto chování před svým primárním partnerem snaží zatajit. Mezi těmito dvěma jedinci se může rozvinout silné emoční pouto, nebo se může objevit zamilovanost.

- Ano
- Ne

Dopustil/a jste se během současného vztahu online nevěry?

Online nevěra je definovaná jako používání internetu, při kterém dochází k romantické a/nebo sexuální interakci s jiným než s primárním partnerem (např. posílání a přijímání zpráv se sexuálním podtextem, masturbace přes webkameru...). Interakce započala online a má většinou formu elektronické konverzace. Osoba se toto chování před svým primárním partnerem snaží zatajit (např. zavírá chatovací okna a předstírá práci na něčem jiném, jakmile partner vstoupí do místnosti, maže internetovou historii, maže online konverzace...).

- Ano
- Ne

Následující vlastnosti mohou nebo nemusí vystihovat vaši osobnost. Označte prosím, do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s každým z následujících tvrzení.

- 1 Zcela nesouhlasím
- 2 Spíše nesouhlasím
- 3 Ani nesouhlasím ani souhlasím
- 4 Spíše souhlasím
- 5 Zcela souhlasím

Považuji se za někoho, kdo ....

... je zdrženlivý.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... je obvykle důvěřivý.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... má sklony k lenosti.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... je uvolněný, dobře zvládá stres.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... se o umění příliš nezajímá.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... je společenský, družný.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... má sklon hledat na druhých chyby.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... dělá svou práci důkladně.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... snadno znervózní.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

... má živou představivost.

	1	2	3	4	5	
Zcela nesouhlasím	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela souhlasím

Kdybych mohl(a) vrátit čas, vzal(a) bych si stejného partnera/žil(a) bych/chodil(a) bych se stejným partnerem.

Náš vztah je pevný.

Někdy přemýšlím, zda na mě čeká někdo jiný.

Ve vztahu se svým partnerem jsem šťastný/á.

Se svým partnerem mám vřelý a příjemný vztah.

Neumím si představit, že by můj vztah s partnerem skončil.

Mám pocit, že se svému partnerovi mohu svěřit prakticky se vším.

Nedávno jsem začal(a) mít pochybnosti o našem vztahu.

Můj partner je pro mě ideálem pro milostný vztah.

Mám pocit, že se svým partnerem tvoříme tým.

Nedokážu si představit, že by mě kdokoliv jiný dokázal učinit tak šťastným/šťastnou jako můj partner.

	Vůbec	Trochu	Částečně	Z velké části	Téměř úplně	Úplně
Jak uspokojující je Váš vztah s Vaším partnerem?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jak dobře se daří Vašemu partnerovi uspokojovat Vaše potřeby?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jak moc Váš vztah odpovídá Vaším původním očekáváním?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Obecně, jak spokojený/á jste ve Vašem vztahu?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Jak dobrý je Váš vztah v porovnání se vztahy ostatních?

1 2 3 4 5 6 7

Horší než ostatní vztahy (velmi špatný)

 Lepší než ostatní vztahy (velmi dobrý)

